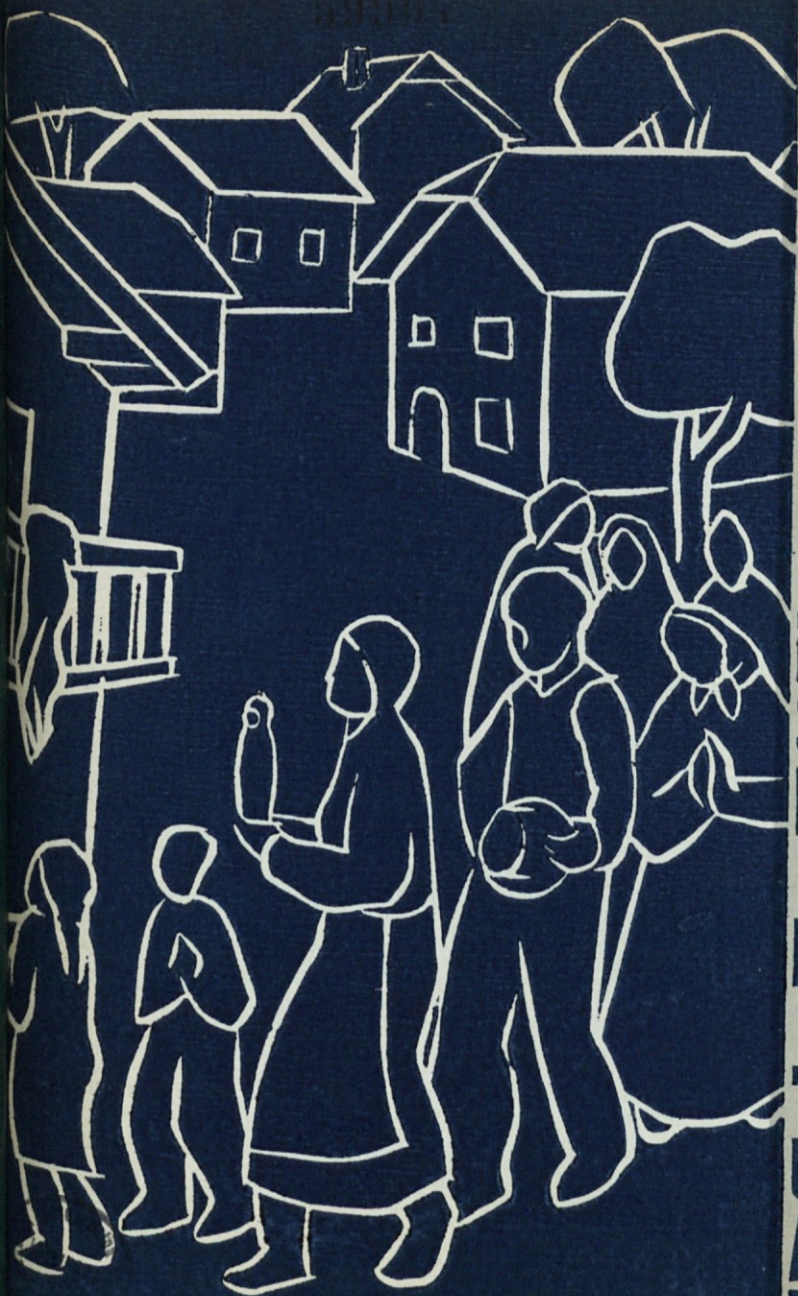

LA VIDA ESPIRITUAL
OTON-
ZEL
1983
12.
LXXX

LETO VELICAŠTNIH PROSLAV

Malo je na svetu dogodkov, ki bi sprožili tako močan in dolgotrajen odjek, kot je bil pred 1100 leti prihod sv. Cirila in Metoda med slovanske narode.

Prvi, ki je na ta veličastni jubilej spomnil, je bil rajni sveti oče Janez XXIII. Ob podelitvi sveč stolnicam Srednje Evrope, kjer so se skozi vse leto vrstile proslave 1100-letnice svetih bratov, je dejal: „Ta dogodek pomeni dokončen sprejem evangelija v slovanskih deželah. Simbolični dar bo torej znamenje hvaležnosti Gospodu, da je v Cerkvi obudil dva velika posnemovalca apostolov. Razvname naj v srcih ogenj vere in ljubezni. Prebudi naj duhovniške in redovniške poklice ter nove poklice h katoliški dejavnosti. Tako bodo plamenico, ki sta jo prižgala sv. Ciril in Metod, sodobni rodovi ponesli naprej.“

Nekaj mesecev za tem, 11. maja, tri tedne pred smrtjo, pa je Janez XXIII. izdal apostolsko pismo, v katerem je obnovil slavno zgodovino svetih bratov in spodbudil slovanske narode k zvestobi.

V času od 12. do 16. julija je bil v počastitev 1100-letnice v Salzburgu mogočen kongres znanstvenikov, na katerem so razpravljali o vprašanju: „Slovani med vzhodom in zahodom v zgodovini in v sedanjosti.“ Manjša študijska zborovanja so bila še v Rimu, v Makedoniji in v Bolgariji.

Ljudske slavnosti pa so bile med vsemi slovanskimi narodi. V Sloveniji so bile zlasti mogočne tri in sicer: v Ljubljani v cerkvi sv. Cirila in Metoda, v Murski Soboti in na Brjrah nad Rihemberkom na Vipavskem. Primorska je proslavila zgodovinski jubilej v nedeljo, 7. julija, na Padričah pri Trstu. Koroška pa se je oddolžila svetima bratoma v nedeljo, 22. septembra v Št. Janžu v Rožu.

Rimski Slovenci so tisočletnico slavili v nedeljo, 5. maja. Slovesnost se je pričela s sveto mašo, ki jo je daroval kardinal Marella. V govoru je poudaril, da so Slovenci raztreseni po vsem svetu, toda da povsod ohranjajo zvestobo do slovenskega jezika in slovenskih izročil ter se odlikujejo po globoki veri, s čimer nadaljujejo z velikim poslanstvom, ki sta ga pred 1100 leti pričela med njimi sv. Ciril in Metod.

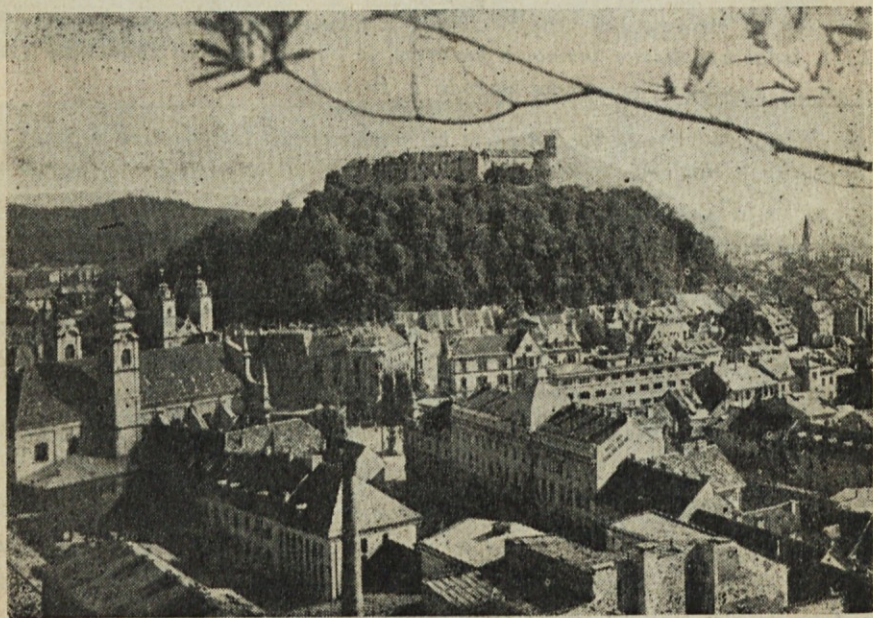
Proslave na čast svetima apostoloma so bile nadalje med Slovenci v Združenih državah, v Kanadi, v Avstraliji in v zahodni Evropi ter povsod, kjer je le malo večja skupina rojakov.

Slovenci v Argentini smo pomembnemu jubileju posvetili letošnje lujansko romanje, kjer se nas je zbralo precej nad 2000. Njima na čast so gojenci Rožmanovega zavoda v avgustu pripravili vzorno akademijo. Njima v spomin in nam v opomin smo posvetili razne sestanke, svete in zборе. Skupna prireditev naše skupnosti v Argentini pa je bila 29. septembra, na dan, ko so se koncilski očetje zbrali v cerkvi sv. Petra.

S temi proslavami smo se vsi slovanski narodi in posebej še Slovenci zahvalili sv. Cirilu in Metodu za dva dragocena bisera: za luč svete vere, ki sta nam jo prižgala, in za dar narodne omike in kulture.

Njun spomin naj nam bo vse dni življenja opomin, da bomo sveto in dragoceno dediščino, ki smo jo od njiju prejeli, čuvali, ohranili in izročili bodočim rodovom.

A. S.

*Ljubljana, prestolnica Slovenije in središče nadškofije,
LETO VELIČASTNIH PROSLAV*

Enajsti socialni dan, ki je bil v nedeljo, 11. avgusta, v Buenos Airesu, je bil posvečen vprašanju „odnosa do domovine“. Na programu so bili trije referati. Referat Božidarja Finka, ki govori o vprašanju: „Izseljenec in domovina“, prinašamo zaradi aktualnosti našim bralcem.

IZSELJENEC IN DOMOVINA

Govoriti nam je o pojmi, ki predstavljajo filozofom in sociologom tako nedoločen predmet, da ga skoraj vsak po svoje opredeljuje, ali pa je spet njegova definicija tako preprosta, da zavzema preširok obseg za enotno znanstveno obdelavo.

KAJ JE IZSELJENE

Kaj le povemo s tem, če rečemo, da je izseljenec človek, ki odide iz svoje domače dežele in se naseli izven nje? Tako je izseljenec Slovenec, ki gre v Ameriko z namenom, da tam, kot pravijo, „napravi Ameriko“. Izseljenec je slovenski rudar v Belgiji in služkinja v Kairu in zakaj tudi ne advokat v Beogradu ali kuhar v dalmatinskem hotelu. Vsak od teh je izseljenec, pa vendar vsak drugače. Kdor hodi na sezonsko delo v Nemčijo ali za dve tri leta v ameriške rudnike, da reši domačijo dolgov, ni še izseljenec, pa je vendar lahko precej tega, kar velja za izseljenca, najti na njem in naobrniti na njegov položaj.

Največ razlik pa najdemo v pojmu izseljenec po nagibu, zaradi katerega kdo emigrira. Številčno najmočnejša je gotovo tista vrsta ljudi, ki zapuščajo domovino zato, da bi drugje našli bolj-

ših možnosti za preživljanje sebe in svojih. To so navadno ljudje relativno nižje kulturne stopnje, ki ne prinašajo s seboj visokih duhovnih teženj. Zato se po večini kmalu prilijejo novemu okolju, ki mu lahko prilijejo novega elementa samo, če so zadosti številčni, a še to le, kar zadeva nezavestni temperament in elementarno čustvenost; ne sežejo pa v sfere miselnosti in kulturnega oblikovanja. Čisto nekaj drugega je podjetnik, ki preseli kapital, ga premišljeno investira in množi, pa končno žal prevečkrat postane njegov suženj. Tak človek dostikrat rad ostaja nekaj posebnega, a ne iz etičnih ali sentimentalnih razlogov, ampak zaradi špekulacije. Zaradi gospodarske moči si lahko privoščijo posebnost in ta mu spet zagotavlja, da ga ne bodo imeli za človeka iz mase, ki ne pritegne pozornosti, ampak za osebnost, s katero se izplača gojiti družabne vezi, ker je zanimiva. To je skušnjava teh izseljencev, ki so lahko koristni gospodarskemu razvoju nove skupnosti, kolikor znajo ali morajo spoštovati zahteve zdrave gospodarske politike; domovini pa lahko koristijo skoraj samo posredno, tako rekoč po odmevu, kolikor se po njihovi sposobnosti in moralni drži splošno sodi skupnost, iz

katere so izšli. Spet drugačen izseljenec je znanstvenik, ki drugje išče možnosti za svoje umsko izpopolnjevanje in delovanje, ali umetnik, ki mu je domači svet preozek in se mu hoče širših obzorij in večje publike. Izseljenec je spet lahko človek, ki zapusti dom, da se izogne roki pravice, in začne drugje novo življenje, ki naj bi bilo bolj dostojno. Ali nista spet izseljenca tudi misijonar v Indiji ali šolska sestra v Formozi, a spet iz čisto posebnih nagibov? In končno, izseljenci smo mi, ki smo pustili domovino iz ideološko-političnih nagibov.

Očitno je, da vseh različnih vrst izseljenstva ni mogoče presojati po istih merilih. Razlike po kraju, času ali nagibu so tako pomembne, da terjajo različen pogled in navaajo k različnemu vrednotenju. Ni mogoče postavljati enotnih norm o razmerju do domovine, ki bi po vsebini in po intenzivnosti enako obvezovale vse vrste izseljencev.

KAJ JE DOMOVINA

Tudi pojem domovina ni lahko opredeljiv. V zgodovini vsega človeštva vidimo neštevilne sijajne zglede domovinske ljubezni, ki se izraža tudi v najvišjih žrtvah. Njeni junaki se vedno kujejo v bron in opevajo z najvišjimi izrazi slave. Odpadniki pa so prezirani in kaznovani.

In vendar, če se vprašamo, kaj je domovina, bomo spet v zadregi. Pojem je mnogostranski sam v sebi in različen po krajevni in časovni situaciji.

Najprej vidimo, da nam lahko domovina po preprostem pojmovanju pomeni državo kot politično tvorbo, lahko potem državno človeško skupnost ali pa tudi narodno skupnost kot naravno tvorbo. Ti pojmi se včasih krijejo, včasih je kateri od njih odsoten v zavesti posameznikov in skupin, lahko pa se celo izključujejo.

Za Argentinca se domovina začne z ustavnim aktom republike. Pred tem je bila dežela španska kolonija in menda njena zgodovina nima nič opraviiti z današnjo državno skupnostjo. Kot se je po njihovo domovina začela v določenem časovnem momentu, tako so tudi njene meje jasno začrtane, ker sovpadajo z državno mejo. Tudi glede na človeški element nima Argentinec težav. Argentina je domovina vsakega človeka, ki se je rodil na njenem državnem teritoriju. Pri tem ni važen ne jezik in rasa staršev, ne volja in državljska pripadnost. Drugačen pojem o domovini ima Jud. Ni važno, kje se je rodil in oblikoval, kateri občevalni jezik govori, kje si je zagotovil življenjsko stalnost, katero državljanstvo ima in tudi ne, katere vere je, če je morda konvertit. Njegova domovina je povsod, kjer je judovska skupnost; v zadnjih letih pa se je njihovo razpoloženje koncentriralo v izraelski državi, za katero je pa drugotnega pomena, da je v Palestini. Lahko bi bila kjer koli, samo da simbolizira judovsko skupnost. Pomislimo, kako se je pojem domovine spreminjal pri Grkih, od mestnih državnih skupnosti do združene Grčije. Kaj je domovina Alzačanu, ki govori nemško, pa se čuti Francoza: ali francoska državna skupnost ali nemška etična sorodnost?

In končno, kaj je domovina nam Slovencem? Bile so zgodovinske dobe, ko se ni govorilo o slovenski domovini, ker smo bili še v večji prasllovanski skupnosti, ali pa, ker smo se po razvoju naših posebnosti še dalje ločevali in se opradeljevali po deželni pripadnosti. Danes nam je slovenska domovina predvsem narod, naseljen na svojem narodnem ozemlju, tudi izven lastnega državnega teritorija.

Vidimo torej, da sta predmeta, ki

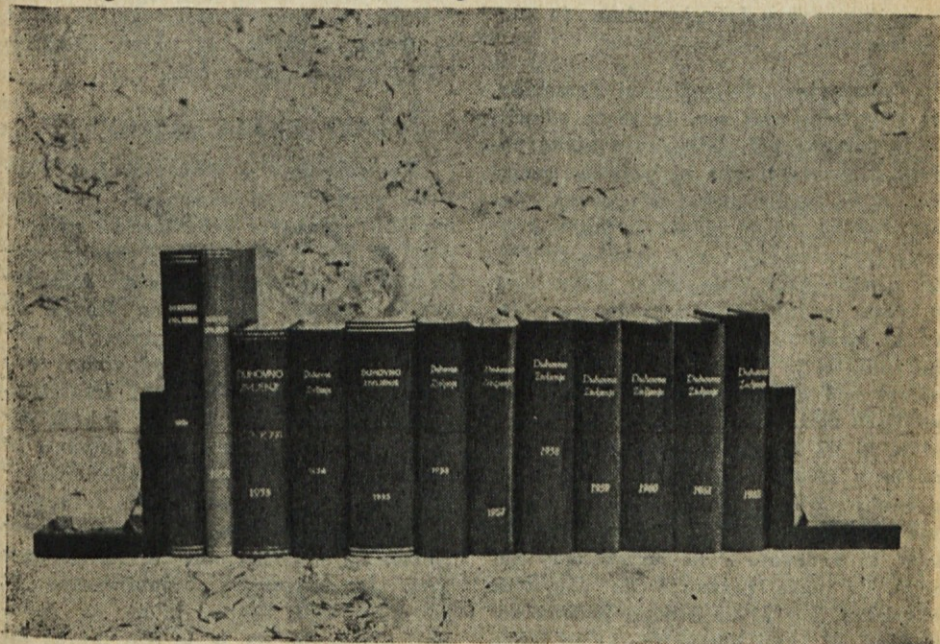
naj jima določimo medsebojni odnos, premalo opredeljena, da bi mogli ravnati po strogih znanstvenih metodah in formulirati trdne teze, ki bi določale naše praktične dolžnosti. Zato tudi ni strahu, da bi ponavljali gesla, ki se morda včasih postavljajo kot dogme, pa notranje vedno ne prepričajo. Vsak moralno čuteč človek se zaveda, da mora iz pietetne dolžnosti domovino spoštovati, ji biti zvest in hvaležen. Do kod sega ta dolžnost, pa je v življenju lahko zelo nejasno, zlasti ker dostikrat z njo sovpadajo dolžnosti do drugih vrednot.

Omejimo se zato na vprašanja, ki zadevajo nas, slovenske ideološko-politične izseljence v razmerju do slovenske domovine v našem času in v sada-

njih razmerah. Skušajmo postaviti nekatere ugotovitve, ki jih po aplikaciji moralnih načel na današnje dejanske razmere potrebujemo kot posamezniki in kot skupnost. Pri tem bomo s pojmom domovina umevali zlasti Slovenijo v matični državi, pa tudi celotno narodno skupnost v zamejstvu in izseljenstvu.

DOMOVINA IN REŽIM

Rekli smo, da nam domovina lahko pomeni v državi ali nižji politični skupnosti organizirano ljudstvo. To je za nas danes predvsem Socialistična republika Slovenija, kot se po novi ustavi uradno imenuje. Najprej je seveda treba spomniti na to, da domovina ni isto

Letniki „Duhovnega življenja“ so znamenje življenja Slovencev v tujini

kot režim. Režimi se menjavajo, domovina pa stoletja ostaja ista. Če nas danes oblastniki odbijajo, nas ne sme odbijati domovina. Ko smo odšli v svet, nas ni izgnala domovina, ampak so nas pripravili do tega samozvanci, ki so domovino usužnili in ji pokvarili pot skozi zgodovino. Zato bi bilo pametnih ljudi nevredno, če bi svoje razpoloženje do domovine naravnavali po gledanju na režim, ki ji vlada. Še več: če odklanjamo režim in sistem, ki smo mu nasprotni zaradi najglobljih duhovnih razlogov, pa moramo na drugi strani gojiti toliko močnejšo duhovno povezanost s slovenskim človekom in njegovo zadnjo usodo. Če naša ljubezen ne bo močnejša kot je naš gnev, potem bomo samo škodovali svojemu duševnemu zdravju in nič koristili narodni skupnosti. Negativno razpoloženje samo je neplodno.

Če pravimo, da režim ni domovina, pa je vendar tudi res, da je ta odločilnega pomena pri oblikovanju njene podobe. Rakasta tvorba ni bistvo organizma, a je vendar nekaj njegovega. Razen dejstva, da je oblast formalni konstitutivni element vsake pravne družbe, ta družbi tudi daje smer razvoja v tvarnem in duhovnem pogledu. Če velja, da so otroci taki, kakršni so starši, velja tudi, da je ljudstvo tako, kakršna je oblast nad njim. Zato je vsaj nepopolno tisto romantično gledanje na domovino, ki se izraža v zavzetosti za tradicijo v folklornem smislu in v občudovanju naravnih lepot. Brez upoštevanja vsakokratnih razmer, posebno tistih, ki zadevajo duhovno svobodo naroda, je naše razmerje do domovine nepristno, ker si umišljamo podobo domovine po svoji domišljiji, ki je lahko nezdrava. Domovina in režim nista isto, vendar sta v mnogočem neločljiva. Ne

mislimo torej, da se ne uklonemo režimu, če prestopimo državno mejo! Ko smo odhajali od doma, je bil za večino bližnji nagib strah za življenje in telesno svobodo. Toda v višjem merilu označujemo svojo izseljenost kot protest proti zasužnjevanju duha, ki ga doma še ni konec. Še vedno nas mora prežemati živo zanimanje za usodo domovine, a tudi oster odpor proti sistemu, ki ji vlada. Če to opustimo, nismo več ideološki izseljenci, ne postanemo pa tudi ne gospodarski. Ne tajimo, da so v posameznih primerih lahko močni razlogi, ki opravičujejo obisk Slovenije; tudi moramo natančno paziti, da ne bomo med seboj kratili svobode in pravice do dobrega imena. V moči doslednosti pa bomo vendar vzdržali prisotnost ideološke opozicije v svetu in brez višje potrebe ne bomo ravnali tako, da bi se to moglo označiti kot uklon škodljivcem slovenske domovine.

DRŽAVLJANSKA PRIPADNOST

Ko govorimo o domovini kot politično organizirani skupnosti, je treba osvetliti vprašanje državljanske pripadnosti in nje menjavanja. Državljanstvo je pravna vezanost človeka na določeno državo, zaradi katere ima človek do svoje države določene pravice in dolžnosti. Ko smo odhajali od doma, smo skoraj vsi bili jugoslovanski državljani, tudi če nam nikoli ni bila izdana državljska izkaznica. Državljanstvo se namreč originarno pridobi ali z naravnim dejstvom (rojstvo na državnem ozemlju) ali po rodu, ne da bi bilo potrebno, da se državljanstvo izrečno ugotovi. Jugoslovansko državljanstvo je priznано tudi tistim, ki so se rodili med okupacijo, da je le oče takrat bil jugoslovanski državlján. Pri tem je važno vedeti, da med vojno in okupa-

čijo nihče ni izgubil državljanstva, čeprav bi bilo teoretično mogoče vrednotiti poraz Jugoslavije kot notranji razpad, v katerem naj bi stara država tudi pravno prenehala obstajati. Poznejši zakon nove Jugoslavije je namreč izrečno vzdržal v veljavi državljansko pripadnost vseh Jugoslovancev, ki so po predvojnih predpisih bili državljani na dan 28. avgusta 1945, kot da ni bilo okupacije in razkosanja.

Vprašanje je zdaj, kaj je bilo z našim prejšnjim državljanstvom, ko smo prestopili mejo. Najprej vemo, da je državljanstvo nekaj relativno trdnega, ker se ne menjava po vsakokratnih okoliščinah človeka. Zato smo državljanstvo nesli s seboj, če smo še toliko odklanjali novo oblast, ki je takrat nastajala, in čeprav nam je ta odrekala ne samo uveljavljanje državljanskih pravic, ampak tudi vse najosnovnejše človeške pravice. Prvi predpis o državljanstvu je bil šele zakon z dne 23. avgusta 1945, po katerem so izgubili državljanstvo ujeti oficirji in podoficirji, ki so odklonili vrnitev v domovino; potem vsi pripadniki političnih in vojaških formacij, ki so se ob koncu vojne ali že prej umaknili iz Jugoslavije in so živeli v inozemstvu; in končno vsi tisti, ki so pobegnili iz države po „osvoboditvi“. Po tem zakonu niso izgubili državljanstva ujeti kaplarji in vojaki jugoslovanske vojske, če jih je kaj med nami, in vse civilne osebe, ki so ob prelomu ali že prej zapustile jugoslovansko ozemlje. Vendar ni gotovo, da se je ta zakon resno izvajal. Nekateri med nami so res prejeli odločbo notranjega ministrstva, s katero se ugotavlja, da so izgubili državljanstvo po zakonu, vendar se zdi, da je zdaj zakon v praksi postal obsoleten, to je, da so nanj

nekako pozabili, zlasti odkar vodijo politiko zbliževanja.

Po splošnem zakonu o državljanstvu pa smo vsi izgubili jugoslovansko državljanstvo, ker bivamo v inozemstvu, če v dobi 15 let po dopolnjenem 18. letu starosti nismo izpolnjevali nikakršne javne obveznosti do jugoslovanske države in se nismo vpisali v razvid pri konzularnem predstavništvu. Ta izguba državljanstva velja tudi za otroke takih oseb, ki se rodijo v inozemstvu.

Kot rečeno, pa je v praksi vprašanje državljanstva dokaj raztegljivo. Sicer pa težko, da bi imeli pri tem poseben interes, razen če ima kdo urediti svoje zapuščinske zadeve ali sicer potrebuje posredovanje konzularne službe.

Kdor ni v takem posebnem položaju, pa skoraj ne more imeti drugečnega interesa do jugoslovanskega državljanstva. Ne vežejo nas do Jugoslavije nobene javnopravne obveznosti, vsaj mi jih ne priznavamo; vsaj začasno tudi od nje ne moremo pričakovati zaščite in tudi ničesar ne terjamo. Ni pa izključeno, da bomo kdaj mogli od države terjati pravico, a o tem danes ne moremo govoriti, ker vprašanje žal ni aktualno, vedno bo pa tudi zelo težavno.

Ker smo rekli, da je državljanstvo le zunanja vezanost na določeno državo, ne zagrašijo ničesar tisti naši rojaki, ki pridobijo argentinsko državljanstvo. S tem se ne odrečejo domovini v višjem, duhovnem smislu. Dejansko sprejmejo samo novo volilno dolžnost, ki ni v opreki z zvestobo do prave, stare domovine. Lojalnost, ki jo terje novo državljanstvo, je vendar vsebinsko nekaj drugega, kot domovinska ljubezen in zvestoba. Ker dobro razlikujemo narodnost od državljanstva, nam privzem novega državljanstva, posebno če imamo

PREVIDNOST IN TRDNOST

Ko smo že govorili o naših stikih z domovino, ne bo odveč, če omenimo tudi stike domovine z nami. V tem je razlikovanje med ljudstvom in režimom bolj določno. Od doma dobivamo knjige, včasih imamo priložnost videti slovenski film, po svetu hodijo glasbeniki in športniki. Vsakega resnega uspeha slovenskih ljudi se lahko veselimo. Ponosni smo lahko na stvaritve slovenskega narodnega genija in na telesno moč in spretnost svojih rojakov. Ne samo, da tak ponos ni v nobenem nasprotju z drugimi veljavnimi načeli; celo nenaravno in nepravilno bi bilo, če bi ga zatirali. Vendar pa je treba pri tem budno paziti na dve okolnosti, ki se v našem položaju moreta pojaviti: Najprej glejmo, da ne bomo jemali strupa. Previdnost zahteva, da smo kritični do vsega, kar od doma pride tiskanega ali v filmu. Ker je doma vsa kulturna dejavnost dirigirana ali vsaj nadzorovana, je treba vse, v čemer se izraža misel, pregledati, če ne vsebuje strupa za nas in posebno za našo mladino. Po drugi strani pa je prav, da upoštevamo namen posredovavca ali prireditelja. Če je prireditev namenjena vsej javnosti in njen značaj ni morda direktno usmerjen v propagando za režim ali njegovo ideologijo, potem nimamo razloga, da se prireditve izogibamo. Če pa upravičeno domnevamo, da je prireditev namenjena posebej naši skupnosti, posebno če prireditelji ali posredovavci niso osebe ali inštitucije, vredne zaupanja, bomo po skušnjah zadnjega časa morda odkrili, da so prireditve le taktična sredstva nove politike režima za odpravljanje opozicije v zamejstvu. Razmere od nas zahtevajo previdnosti in trdnosti.

NARODNOST KOT VREDNOTA

Ker smo rekli, da po našem pojmovanju domovina ni samo politično organizirana človeška skupnost, ampak je predvsem etnično sorodna skupina ljudi, ki se po čutu in volji imenujejo Slovence, je naša naloga, da poskusimo označiti, kaj nas z narodom veže in kakšne so te vezi za nas, posebno kot ideološke izseljence.

V nasprotju z uradno ideologijo, ki ima človeka za ekonomsko bitje, ki mora biti srečno, če ima zagotovljene stvarne pogoje za telesno življenje v čim popolnejši enakosti z drugimi poedinci, pa mi trdno vztrajamo v idealističnem pojmovanju človeka, ki je v naravnem redu obdarjen z najodličnejšimi zmognostmi in povzdignjen v nadnaravo. Človeški osebi je torej namenjena vsa živa in mrtva narava, kot tudi vse človeške skupnosti. Človek ne more biti sredstvo. Tudi narodnost je sredstvo za izpopolnjevanje poedinca. Znane stavke bi ponavljali, če bi govorili o prvih besedah, ki nas jih je mati naučila, o pesmih, ki smo jih v mladosti in pozneje prepevali, o delu in prazniku, o velikih zgledih in skupnih naporih, o vsem, kar je zarisalo poteze v slovensko narodno dušo, ki se je izražala v nas kot poedincih. Vse to nas dela to, kar smo. Metafizično se človek res začne s spočetjem, psihološko pa prinese s seboj na svet tovor stoletij in mnogih rodov. Produkt preteklosti smo. Zunanje in notranje življenje naroda v vsej njegovi preteklosti nas je uglasilo na posebno odzivnost ob življenjskih pojavih. Narodnost nam je torej dala posebno notranjo človeško podobo, ki je niti ne moremo izbrisati iz sebe.

Če pravimo, da je narodnost sredstvo za oblikovanje in izpopolnjevanje človeka, ji moramo priznati tisto vrednost,

ki jo ima po svojem visokem namenu. Kot nobeno sredstvo, tudi narodnost ni absolutna vrednota. Tudi zanjo v načelu velja: če te tvoje oko pohujšuje... Če velja analogija naroda z družino, bi se moglo iz nje izvajati, da se član naroda sme kdaj od njega odtrgati, kot je treba včasih odvzeti otroka, če sam prej ne uide, družini, v kateri je ogrožen njegov obstoj in najosnovnejši razvoj. Vendar je težko misliti, da bi človek v razmerju do naroda kdaj prišel v tako stanje.

Ker ima narodnost tako važen pomen za posameznika, je to vrednota, ki jo mora vsak najprej v sebi gojiti. Človek, ki živi v rednih razmerah z narodom, že nehoti in neprestano srka življenjske sokove vrednot narodnega

življenja. Izseljenec je glede tega v slabšem položaju. Ločen je od narodne celote, brez živega stika s korenino. Zato je zaradi duševnega ravnovesja potrebno, da se zavestno oplaja s tem, kar mu duševni organizem po svoji konstrukciji najbolje sprejema. Kdor to zanemari, postane sčasom čudno bitje brez obličja, razen morda, če se je iz višjega žrtvovanja vsega dal novi skupnosti. Zato je menda tudi res, da te vrste brezdomovinci doživljajo manj osebne sreče in so bolj podvrženi negativnim vplivom tujega okolja, kot tisti, ki hočejo ohranjati zaokroženo, harmonično osebnost.

Če priznavamo pravilnost tega vidika, bomo iz njega tudi izvedli nauk, da nam je skrb za ohranitev in razvijanje narodnosti v sebi po vesti naložena. Naj

„Božje stezice“, priloga naše revije, so list naše mladine

zadošča ta vidik tudi glede na odnose do rojakov. Če spoznamo, da je narodnost po zavesti in vsebini človeku v duševno in duhovno korist, ne bo težko z aplikacijo osnovnih moralnih načel najti dolžnosti do bližnjih, ki jih kot kristjani ne smemo zanemarjati.

Namenoma smo se izognili obširnejšega obravnavanja tega vprašanja in konkretnih zaključkov, ker se zdi, da so za to potrebne nove teološke in filozofske strokovne razprave, posebno kar zadeva dolžnosti poedinca do narodne celote. Gotovo pa bomo poslušali vsak svojo vest, ki jo je treba vzgajati. V konkretnih stvareh se je v poldrugem desetletju bivanja v tej deželi že tudi izoblikovala neka skupna zavest, ki je lahko vodilo za vest posameznikov.

NAŠA ZAVEZA

Poleg notranje zvestobe domovini pa nas nanjo veže tudi tista zaveza, ki smo jo naredili takrat, ko je bila domovina najbolj ogrožena. Braniti je bilo obstoj in svobodo institucij, ki jih je krščanstvo izoblikovalo pri nas, pa so bile v nevarnosti, da se uničijo. Žrtve telesnega trpljenja in napore duha smo sprejeli, da ostane v našem narodu trdno zakoreninjeno nadnaravno prepričanje, ki se je izražalo v pozitivnem javnem redu in v zvestobi Cerkvi. Zavedali smo se napak in pomanjkljivosti, zato nam ni bila prva skrb oblika vladavine ali določena politična stranka. Vsi smo se združili ob idealu svobode in krščanskih moralnih načel. Zato nam ne bo treba nikdar biti v zadregi, da bi morali menjavati geslo. Umaknili smo se, ker smo bolj cenili duhovne vrednote, kot telesno ugodje in mirno zapečkarstvo. Zato še zdaj možatost od nas zahteva, da v zdomstvu sicer, a svobodni branimo duhovni plamen, ki ne sme za-

mreti. Odtod potem izhajajo določne naloge, katerih izvedba je vsakokrat stvar možnosti in primernosti. V ta okvir gre najprej skrb za lastno posvečevanje, potem za umsko in srčno kulturo, za študij vprašanj v zvezi z domovino, za informiranje svetovne javnosti in toliko drugega še.

VAŽNOST KULTURNEGA DELA

Posebej je treba opozoriti na veliko nalogo našega izseljenstva, da z novimi vrednotami bogati in razvija slovensko kulturno zakladnico. To je najbrž naše najvažnejše opravilo in tudi najmočnejše sredstvo. Če morda nimamo političnega vpliva, če nikogar ne ganejo naše tožbe in bolečine, pa pokažimo svojo moč v kulturni tvornosti. Samo stik s Cerkvijo in kulturno življenje sta nam rešitev in moč. Zato ne mislimo, da je delo naših pisateljev in publicistov, predavateljev, igralcev in glasbenikov skrb za razvedrilo in kratek čas. Za dušnopastirskim delom je to delo najpotrebnejše in vredno največje pomoči. S tem ne bomo samo dokazali svoje moči, ampak bomo tudi posredovali nujno nadomestilo tistega, kar je doma najbolj tlačeno, in bomo slovenskemu kulturnemu obrazu dali vsaj nekaj tega, kar doma nima možnosti, da se oblikuje. Naše kulturno delo je tudi vsem ljudem dobre volje, ki ga v domovini morejo poznati, tolažba in upanje. O tem govore pisma, v katerih nas ljudje, ki duhovno niso klonili, rotijo, naj vztrajamo in se ne naveličamo, ker se vpliv našega dela doma vedno bolj uveljavlja. Slovenskega naroda ni reševala vojaška moč, ne gospodarska veljavnost, ne diplomatska spretnost, ampak tradicija in knjiga. Kulturna moč je v naravnem redu tudi zdaj narodu edina obramba.

K tej nalogi je vsak od nas poklican.

Nekateri s peresom ali čopičem, s petjem ali igro, s poučevanjem in vzgajanjem mladine. Drugi se morejo uveljaviti v organizaciji kulturnega delovanja. Za vse pa velja, da nobena naša časopisna in knjižna založba ne bi smela biti v finančnih težavah, da v skladiščih ne bi smelo biti prekomerne zaloge neprodanih knjig in revij, da na naših prireditvah — predavanjih, koncertih, gledaliških nastopih — ne bi smel ostani nezaseden niti en sedež. Če že nimamo sami vedno globokega prepričanja o velikem pomenu kulturnega delovanja, naj nas o tem pouči vsaj dejstvo, da so meje domovine neprodušje zaprte za vse naše tiskane proizvode, ki so postali tihotapsko blago. Če priznamo, da je v našem primeru narodna skupnost kulturna skupnost, bomo tudi spoznali, da nas bo kot skupnosti konec, ko bomo pozabili na vrednote, ki jih je dal in jih daje slovenski narodni genij.

POMEN IZSELJENSKE SKUPNOSTI

Ko govorimo o domovini, pa z bridkostjo čutimo, kako nam je daleč. Po našem odhodu je za nami padel železni zastor na reke krvi in kupe mrličev. Z onimi na drugi strani smo si bili v ostrem nasprotju, a smo bili vsi v istem. Zdaj se je kri posušila, mrtvi so pokopani, zastor se je nekoliko dvignil; med nas in domovno pa je leglo morje, ki se širi in pogloblja. Mi se sušimo, ker smo odrezana veja, deblo pa razjeda gnileba, ki se je naselila v ranah. Zato smo si izoblikovali skupnost, da nam ta nadomešča domovino. Ko smo po odhodu preko taborišč prišli v to deželo, smo v zavesti še žive borbene skupnosti nagonsko težili po skupni strehi, ki nam je dajala občutek varnosti v tujem svetu. Sčasom pa smo se začeli razraščati. Pojavljati so se začele težnje po aktiv-

nosti na tako različnih področjih, da je to včasih vzbujalo zaskrbljenost, češ da se skupnost drobi v cepljenju sil in ne-načrtnosti. Vendar se zdi, da je bila na dnu vsega gibanja le zdrava sila narave, ki je pokazala, da je v nas v obilni meri in da jo tudi obvladamo. Danes imamo tako formirano skupnost, da nam jo mnoge izseljenske skupine zavidajo. Ne odlikuje je kaka velika strumnost, včasih pogrešamo več načrtnosti in dogovorjenosti in gotovo je v njej še drugih napak. Odlikuje pa jo velika življenjska sila, ki jo je treba ohranjati za vsako ceno, čeprav kdaj plane mimo načrtov. Vredno bi bilo, da bi se ta pojav analiziral in prikazal v vsej stvarnosti. Za zdaj naj bo dovolj, da priznamo našo skupnost kot domovino v malem. Daje nam organizacijo, ki nas veže in predstavlja, ima svoje dušno pastirstvo s pomožnimi ustanovami, ustanovila si je inštitucije za vsa področja duhovne in telesne kulture in za zdravo razvedrilo. Ima šole, časopise, revije, knjižne založbe, duhovsko semenišče in srednješolski zavod. V njej delujejo politične stranke in gospodarske organizacije. Ima krajevne domove, ki dajejo streho in pobudo kulturnim pojavom ter mladinskih in drugim vzgojnim organizacijam ter ustanovam, predvsem pa nadomeščajo domovino v njenem naravnem okolju. Ima pa tudi možnost za spore in nesporazume, ker je v njej svoboda, kar je tudi njena največja sreča. Kljub težavam, ki se kdaj pojavljajo, je med nami vendar trdna edinstvo v bistvenih stvareh.

V tej ali oni obliki je vsak izmed nas lahko deležen življenja skupnosti. Količnik nam nadomešča domovino, nam je neprecenljive vrednosti. Pomaga nam pa tudi pri organiziranem vraščanju v življenje dežele, v kateri smo našli kruh in svobodo. O tem smo brali pred enim

tednom v tukajšnjem katoliškem tedniku, ko opozarja na potrebo, da se dá tujcem več veljave v domačem javnem življenju, tudi sledeče: Ni pa treba, da bi aktivna in dobrohotna udeležba tujcev v argentinskem javnem življenju potrgala vezi, ki jih družijo z rojaki. Nasprotno bodo tujci celo še bolj koristili argentinski skupnosti, če bodo ostali dobri Francozi, dobri Nemci, dobri Italijani itd. Potem pa prikazuje veliko vlogo, ki jo imajo otroci priseljencev, če so vzgojeni v spoštovanju in ljubezni do domovine staršev in prepomeni z njeno kulturo.

Dobra skupnost je torej v prid posamezniku, domovini in tej deželi. Zato ne odpadajmo od nje, ampak živimo v njej polno in z zaupanjem.

BODIMO SI BRATJE

Končno ni mogoče iti mimo opozorila, da je naša vez z domovino le tedaj prava in močna, če smo dobri ljudje. Patriotizem ni v tem, da si ob državnih praznikih pripnemo znak, gremo na veselico zaradi klobas ali plesa in kupismo srečko v pričakovanju, da zadene prvi dobiček. Vse to je lahko dobro in podpira namen. Vendar domovina ni samo ideal, ki ga simbolizira zastava ali narodna noša. Domovino vidim in otipam v svojem bližnjem. Kakšen pomen ima politična neodvisnost naroda, če v tej skupnosti posameznik ni sloboden in srečen. Kaj mi je vse narodno navdušenje, če se ne veselim sreče svo-

jega soseda ali nimam razumevanja za težave predsednika organizacije; če sumničim ali zahtevam nezasluženo priznanje, če samoljubno povzdigujem svoje delo in preziram napore in uspehe drugih; če sem trd in krivičen do svojih slovenskih uslužbencev ali podrejenih, če zaprem srce in žep ob nesreči rojaka, ki potrebuje pomoči. V tem se najprej pokaže, kakšen je naš odnos do domovine. Če si bomo dobri med seboj, bo skoraj lahko reči, da smo tudi kot Slovenci na pravi poti.

Glede na bodočnost mora biti naše razpoloženje optimistično. Težnja po svobodi duha je doma vedno močnejša, posebno med mladimi ljudmi. Med kulturniki se pojavljajo celo izrazi upornosti. Komunistična enoglasnost se razbija, razvoj gre najbrž hitreje, kot se more opaziti. V tem nas potrjuje optimizem Cerkve, ki gre izgubljenemu sinu naproti.

Vendar za nas kot skupino slej ko prej velja, da zdaj še nimamo nobenega razloga za popuščanje. Kot kristjani smo dolžni odpuščati, a to nas ne sme zavajati v lahkovernost. Res ne bi bilo prav, če bi bili togi in gluhi spričo stvarnosti. Vendar naša sprejemljivost ne sme krepiti položaja nasprotnika, ki slabi. Naša živa prisotnost je kot vest domovini nujno potrebna. Zato moramo vztrajati do konca, da izpolnimo poslanstvo, ki nam ga je dala Previdnost, če smo ga vredni.

BOŽIDAR FINK

Sveta brata Ciril in Metod sta z osebnim delom in po učencih pripeljala slovanske narode h krščanski veri in kulturnemu napredku.

+ Janez XXIII.

Rotarijanci

Rotarijanci so družba izbranih poslovnih ljudi, katere namen je pospeševati stanovske koristi, a obenem se posvečajo tudi nalogam svoje domovine ter končno delujejo za spravljive odnose med narodi.

Organizacija je nastala leta 1905 v Chikagu, kjer je njen glavni sedež. Posamične celice so klubi (Rotary klub), ki si volijo letno svojega predsednika in odbor. Več klubov je strnjenih v distrikt(okrožje), čigar odbor je izvoljen od klubskih delegatov. Vsakoletna skupščina pa voli predsednika celotne organizacije in 14 članov osrednjega odbora. Glavno tajništvo je v Chikagu, s tremi podtajništvii v Londonu, Zürichu in Bombayu. Trenutno šteje organizacija 7000 klubov s 350.000 člani.

Po pravilih, ki jih ima Rotary klub, je njegov prvi namen zbirati izbrane poslovne ljudi v krožke in klube, brez ozira na versko ali politično pripadnost, gojiti med njimi poznavstvo, osebni stik in prijateljstvo ter tako neposredno koristiti interesom svojega stanu, posredno pa družbi. V družabnem življenju se udeležujejo v kulturnih, gospodarskih in karitativnih organizacijah, pospešujejo strokovno vzgojo stanovskega narasčaja, itd. V mednarodnih odnosajih naglašajo strpnost, zmernost, stanovsko povezanost vseh rotarijancev po svetu, podpirajo po svojih vplivnih članih mirovno politiko Zveze narodov, itd.

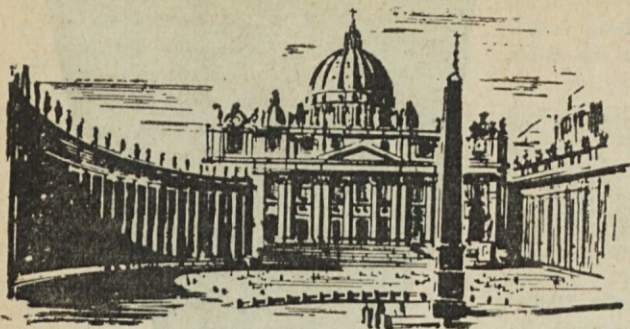
V vsem tem programu gotovo ni nič nevarnega ne nemoralnega. Nezaupanje katoličanov do Rotary kluba izvira in laičnega duha in verske brezbriznosti, ki to organizacijo označuje

tudi na tistih področjih, kjer je katoličan dolžan zavzeti katoško stališče, kakor n. pr. v vprašanih mravnosti in socialne pravičnosti. Ponekod, posebno v latinskih deželah se v rotarijanskih klubih čuti infiltracija protiverskih in celo masonskih elementov, ki s svojo navidezno strpljivostjo in versko indiferentnostjo ustvarijo za katoličana nevarno okolje, da se navzame istega duha in mu takšna „nevtralna“ miselnost prične zadostovati za njegovo svetovno nazorno gledanje.

Zaradi tega Cerkev svojim duhovnikom prepoveduje, da bi bili člani Rotary klubov ali pa se udeleževali njihovih klubskih sestankov (dekret kongregacije sv. oficija 11. januarja 1951), laikom pa se naroča, da se preje posvetujejo s svojim škofom, predno bi sprejeli članstvo v kakem rotarijanskem klubu.

I. A.

GLAS IZ RIMA

KAM GREMO?

Gremo h Kristusu, ki je naš početek, življenje, vodilo, upanje in tudi ključek ter cilj našega življenja. To je program in pot našega zemeljskega romanja, ki je edino pravilen in velja za vse čase. (Sv. oče Pavel VI. ob otvoritvi drugega dela zasedanj vesoljnega cerkvenega zbora 29. 9. 1963.)

DEFINICIJA CERKVE

V sv. pismu je narava Cerkve označena kot hiša, svetišče, mesto in vinograd Gospodov. Je tudi stebel resnice, nevesta Kristusova in Njegovo mistično telo. Je pa potrebno, da si poleg teh temeljnih in večnih znakov Cerkve dá definicija še za naš čas, da se čim bolj približa potrebam in realnosti naših dni, kar si vsi tako želimo. (Sv. oče Pavel VI. istotam.)

KATOLIŠKA CERKEV JE ZNAMENJE EDINOSTI

Vesoljni cerkveni zbor bo obravnaval tudi vprašanje „drugih kristjanov“, to je tistih, ki verujejo v Kristusa, a so izven njegove Cerkve. Vsi, ki smo krščeni si želimo edinstvo vseh kristjanov, ta se more doseči samo v objemu katoliške Cerkve, ki varuje zaklad Kri-

stusovega nauka. Kristusova Cerkve je samo ena in zato mora biti edina. Edinstvo se more doseči samo z izpovedjo iste vere, priznanjem istih zakramentov in enotnega vodstva. Ta vesoljni cerkveni zbor je zato vabilo ločenim kristjanom, da se pridružijo pravi Kristusovi Cerkvi. (Sv. oče Pavel VI. istotam.)

CERKEV SKRBI ZA DELAVCE

za čast njihovega osebnega dostojanstva. Pozna njihove težave, upravičenost njihovih pričakovanj, potrebo po izboljšanju družbenega in gnetnega položaja ter dvigu notranjega duhovnega življenja. Le tako se bo lahko zgradil boljši svet, ki bo svet svobodnih ljudi povezanih v bratstvu. (Sv. oče Pavel VI. istotam.)

CERKEV GLEDA NA OBLASTNIKE

narodov in ljudstev in večkrat se obrača do njih z opozorili in prošnjami v skrb za bodočnost človeštva. Obrača se pa nanje tudi z zaupanjem. Zato vztrajnost v dobrem naj bo lastna vsem vladajočim. Le ti morejo dati svojim ljudstvom veliko dobrin, ki jih potrebujejo za življenje. Da bo pa to mogoče je potrebna

luč, ki jo daje Cerkev. Samo krščanska modrost je tista, ki vodi k edinosti narodov. Bog naj bo z vami. (Sv. oče Pavel VI. istotam.)

NOVE GENERACIJE IN NOVI NARODI

so vedno pred očmi Cerkve, so predmet njenih skrbi. Mladina in tudi novi narodi, ki vstajajo se hočejo uveljaviti v svetu, mnogi potrebujejo luči, resnice, besedo tolažbe za njihove duše. Vsem tem pošilja Cerkev svoj klic in ponuja resnico, luč, kaže pot življenja, ker Bog hoče, da se vsi ljudje zveličajo in spoznajo resnico. (Sv. oče Pavel VI. istotam.)

VEČNE VREDNOTE IN SODOBNA REALNOST

Veliko se govori o modernizaciji in prilagoditvi dušnopastirskega dela sodobnim razmeram. Tudi vesoljni cerkveni zbor bo obravnaval to vprašanje. Gre za odnose med večnimi resnicami, ki so trajne, in realnim življenjem, ki se stalno spreminja. Vse te spremembe, ki obogatijo in oplajajo versko življenje in tudi tisto kar uničuje, je treba upoštevati pri dušnopastirskem delu in vedno podvzeti primerne ukrepe. Veliko je potrebno poskusiti, a ostati vedno pri dobrem in najboljšem. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru udeležencem XIII. kongresa za obnovo dušnega pastirstva 6. 9. 1963.)

NAŠA VERA JE RESNIČNA

Vsi pravimo, da imamo vero. Bolj težko pa je odgovoriti na vprašanje, kakšna je naša vera, je resnično naša, osebna. Marsikdo bi rekel, da vera pripada preteklosti, starim časom in je atomska doba ne potrebuje, je bolj

ovira kot potreba. Vendar je vera vedno v vseh časih luč našega življenja, je trdna pot in vodilo, ker nas orientira vse dni življenja. Zato ponavljajmo vedno z evangelijem: naša vera je resnična, popolna in edina. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru v župni cerkvi v Genzano.)

IŠČITE NAJPREJ BOŽJE KRALJESTVO!

Kaj to pomeni? To pomeni vestno in dosledno izvrševanje verskih dolžnosti, spoštovanje božjih zapovedi. Vse drugo nam bo potem navrženo, ker božja Previdnost skrbi za nas, in vse težave življenja potem najdejo vedno lažjo rešitev. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru v župni cerkvi v Pavoni.)

CERKEV JE LJUDSTVO BOŽJE

Papež je namestnik Kristusov na zemlji, naslednik sv. Petra, vrhovni poglavar Cerkve. Kaj so pa verniki? Vsi so stvaritev božja, vredna občudovanja in spoštovanja, kot kristjani vredni neskončne ljubezni Cerkve in njenega poglavarja. Verniki so resnično ljudstvo božje in Cerkev Kristusova. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru v splošni avdienci 4. 9. 1963.)

EDINOST EVROPE JE POTREBNA

Potrebno je, da se tudi med ženskami zbudi zavest potrebe po združitvi Evrope. Pri tem se nihče ne sme bati, da bi bil v zmoti, ker je ta združitev potrebna v sedanji dobi modernega življenja, je jamstvo miru in tudi predpogoj za ohranitev krščanske civilizacije ter kulture. Zato so veliko vredna vsa prizadevanja, ki vodijo k temu cilju. (Sv. oče Pavel VI. v nagovoru udeleženkam V. kongresa Evropske ženske zveze 4. 9. 1963.)

V nedeljo, 7. julija, na praznik sv. Cirila in Metoda je mariborski škof dr. Držičnik na proslavi v Murski Soboti dejal: „Sv. brata Ciril in Metod sta dva svetilnika, dve prelomnici in dve oljki pri Gospodu

DVA SVETILNIKA SREDI SVETA

Prečastiti duhovni sobratje! Dragi verniki!

Največji dar božji je milost vere, s katero zasije ljudem luč evangelija. Ta dar je toliko večji, če ga hkrati sprejmejo cela ljudstva, ki se po oznanjevanju evangelija pridružijo božjemu kraljestvu. — To se je zgodilo po načrtu božje Previdnosti pred 1100 leti s slovanskimi rodovi, ki jim je zasijala luč evangelija po blagovestnikih sv. Cirilu in Metodu. Obenem z vero sta jim sveta brata prinesla tudi začetek svetne omike in narodne kulture s tem, da sta ustvarila slovanski književni jezik in spisala prve knjige v slovanskem jeziku.

1863 IN 1963

Pred 100 leti se je v naši škofiji — takrat lavantinski — obhajala 1000-letnica tega dogodka posebno svečano.

Slovesnost je bila pod vtisom b. sl. Slomška. On je sveta brata Slovencem na novo odkril. On je njuno veličino posebno globoko doumel; pa ne le doumel, temveč tudi posnemal. Duh svetih bratov je v njem na novo zaživel. Izrazil ga je z besedami: „Sveta vera bodi vam bodi luč, materin jezik bodi vam ključ do zveličavne narodne omike.“

Letošnji proslavi 1100-letnice pa je dal poseben poudarek pok. sveti oče Ja-

nez XXIII. Meseca februarja je poslal škofom slovanskih dežel spominske sveče, blagoslovljene na svečnico, da bi nam predočevale Kristusa, luč sveta, ki je pred 1100 leti razsvetlila slovanska ljudstva. Meseca maja, malo pred smrtjo, pa je naslovil na iste škofo posebno apostolsko pismo, v katerem poudarja velikanski pomen prihoda sv. Cirila in Metoda na Veliko Moravsko, med Slované. Z očetovsko besedo spodbuja narode, da skrbno čuvajo neprecenljivo dediščino sv. Cirila in Metoda, luč svete vere.

Za kraj proslave 1100-letnice prihoda svetih bratov smo izbrali Mursko Sobotu, središče Prekmurja, ker so ti kraji nedvomno spadali pod nadškofijo sv. Metoda. Po pričevanju zgodovine je bila v Murski Soboti že pred prihodom sv. Cirila in Metoda cerkev, posvečena od solnograškega nadškofa. Izven dvoma je, da sta sveta brata v teh krajih hodila in oznanjala evangelij.

Sveti oče Janez XXIII. imenuje v svojem pismu sveta brata dve svetli zvezdi Slovanov; nanju nanaša besede sv. pisma: „Dve plamenici, dva svetilnika, dve oljki, ki stojita pred Gospodom“ (Raz. 11, 4; Zah 4, 11-14). Naj nam bodo te besede sv. pisma in sv. očeta vodilo za naše razmišljanje.

DVE SVETLI ZVEZDI, DVA SVETILNIKA

1. Sveta brata sta prižgala slovan-skim ljudstvom luč sv. vere. Že pred njima so prihajali med Slovane blagovestniki iz Ogleja in Solnograda, a niso imeli popolnega uspeha. Evangelij so oznanjali v tujem jeziku ter obenem pomagali utrjevati tujo nadoblast nad Slovani. To je vzbujalo pri naših predkih večkrat odpor. Čutili so krščanstvo kot nekaj tujega, od zunaj vsiljenega. Pesnik Prešeren je opeval v pesnitvi Krst pri Savici odpor Slovencev proti nasilnemu pokristjanjevanju.

Sveta brata sta ubrala drugo pot. Vedela sta, da je mogoče evangelij uspešno oznanjati le v domačem jeziku, ki ga ljudstvo razume. In to sta

storila, vključ temu, da sta bila po rodu Grka. Zato so ju naši predniki sprejeli z nepopisnim navdušenjem in veseljem. Čutili so, da je evangelij blagovest miru, ki ne vsiljuje tujega jarma.

2. Nasprotno, sveta brata sta z lučjo vere prinesla našim prednikom tudi luč narodne omike, izobrazbe in kulture. Izobilkovala sta slovanski književni jezik in ustvarila prvo slovansko književnost. S tem sta položila temelje nadaljnega duhovnega in kulturnega napredka slovanskih narodov. Sveta brata sta s tem omogočila, da so se Slovani polagoma uvrstili med omikane evropske narode ter se osvobodili suženjstva ali hlapčevstva drugim narodom. — To sta storila sveta brata vključ temu, da sta bila po rodu Grka. V tem je dokaz njune velike svetosti. Globoko sta doumela krščanski nauk, da smo vsi ljudje pred Bogom enakovredni, da imajo vsa ljudstva pravico do napredka in kulture. Ni ju motilo, da so bili Slovani tedaj prezirani, da so jih omikani narodi smatrali za barbare in sužnje. Sveta brata sta žrtvovala vse življenjske moči, samo da sta prinesla Slovanom luč sv. vere in narodne omike. Zato sta sveta brata naša največja dobrotnika, največja moža naše zgodovine. Spomin nanju nas mora navdajati z globoko hvaližnostjo. To hvaležnost bomo pokazali najbolj s tem, če bomo skrbno čuvali luč svete vere, ki sta nam jo ona prižgala, in če bomo to plamenico, ki je našim očetom svetila skozi 1100 let, izročili bodočim rodovom.

To bomo dosegli, če bomo skrbeli za versko izobrazbo, če bomo poslušali božjo besedo, prebirali sv. pismo. Prav v teh letih smo dobili novo sv. pismo v lepem slovenskem prevodu. Naj bi ne bilo nobene krščanske hiše, ki bi ne imela sv. pisma!

Skrbeti moramo nadalje za verski pouk mladine, da ne bo napredovala samo v svetni izobrazbi, ampak tudi v spoznavanju evangelija.

Skrbeti moramo dalje za duhovniški naraščaj. Prekmurje je dalo v zadnjih 10 letih veliko število duh. poklicev. Naj bi po priporočnji sv. Cirila in Metoda tudi v prihodnje prihajali delavci v Gospodov vinograd, ki bodo s svojim delom ohranjali dediščino sv. bratov Cirila in Metoda.

Praznik sv. Cirila in Metoda nm pa mora biti vsako leto velik opomin, da čuvamo to dediščino! Zato praznujemo praznik sv. Cirila in Metoda vsako leto kot praznik zahvale za milost sv. vere, kot dan vere!

DVE OLJKI — GLASNIKA KRŠČANSKE EDINOSTI

1. Pok sv. oče imenuje sveta brata tudi dve oljki, ki stojita pred Gospodom. Ojka je podoba miru. Sveta brata sta bila glasnika miru med kristjani. Živela sta v času, ko se je pripravljala vzhodni razkol, odcepitev vzhodne Cerkve od Rima. Sveta brata sta se zvesto držala apostolskega sedeža. Potovala sta v Rim, kjer je papež Hadrijan II. odobril njuno delovanje in potrdil slovansko bogoslužje. Bila sta glasnika krščanske cerkvene edinosti. S slovanskim bogoslužjem, ki sta ga uvedla v vzhodnem in v rimskem obredu, sta sveta brata hotela doseči, da bi Slovani postali most med Vzhodom in Zahodom. Žal, da so nasprotniki to veliko zamisel po smrti sv. Metoda l. 885 uničili. Pregnali so Metodove učence iz Velike Moravske in Panonije. Ti so se umaknili v Bolgarijo in Macedonijo.

2. Dobro pol stoletje pozneje (l. 1054) je prišlo do žalostnega razkola, ko se je Carigrad z vzhodno Cerkvijo ločil od

Rima. Pozneje so se ločile tudi nekatere nemške in druge dežele: nastale so razne protestantske ali evangeličanske verske skupnosti.

Ti razdori so za kristjane velika nesreča. To nesrečo je posebno globoko občutil b. sl. A. M. Slomšek. Ustanovil je bratovščino sv. Cirila in Metoda za zedinjenje vzhodnih kristjanov. V svetih bratih je gledal glasnika edinosti in miru med kristjani.

3. Danes se kristjani bolj in bolj zavedamo velike nesreče razdorov, ki obstoje med nami. Vse kristjane navdaja želja po obnovi cerkvene edinosti. To se je posebno očitno pokazalo ob priliki, ko je sveti oče Janez XXIII. sklical II. vatikanski vesoljni cerkveni zbor. Na cerkveni zbor so prišli številni odposlanci ločenih kristjanov, pravoslavni in evangeličani. Pomenljivo je, da se to dogaja prav v tem času, ko slavimo 1100-letnico prihoda sv. Cirila in Metoda med Slovane, torej spomin dveh apostolov cerkvene edinosti.

4. Sveta brata nas spominjata tistih časov, ko smo bili vsi kristjani še združeni v eni Cerkvi. Spomin na sveta brata nam bodi opomin, da molimo in delamo, da se edinost med kristjani obnovi. — V ta namen želim, da iznova oživimo Slomškovo bratovščino sv. Cirila in Metoda v mariborski škofiji in apostolskih administracijah. Člani te bratovščine molijo vsak dan očenaš in zdravamarijo s prošnjo: Sv. Marija, prositi za nas, sv. Ciril in Metod prosita za nas!

K molitvi za cerkveno edinost vam bimo tudi drage brate evangeličane! Vem, da ste tudi mnogi od vas navzoči. Vesel sem, da vas lahko danes pozdravim na tej proslavi sv. Cirila in Metoda. Zagotavljam vam, da vas katoličani lju-

bimo kot svoje brate. Mi smo bratje po krvi, a še bolj bratje v Kristusu. Vsi verujemo v troedinega Boga, Očeta in Sina in Svetega Duha; vsi verujemo v Kristusa Sina božjega in našega Odrešenika; verujemo v vstajenje mesa in večno življenje; verujemo, da smo bili vsi v zakramentu sv. krsta prerojeni v božje otroke, da smo torej resnično bratje v Kristusu. Zagotavljamo vam svojo ljubezen in svojo molitev. Prosimo pa tudi vas, da molite z nami, da se izpolni Jezusova molitev k nebeskemu Očetu pri zadnji večerji:

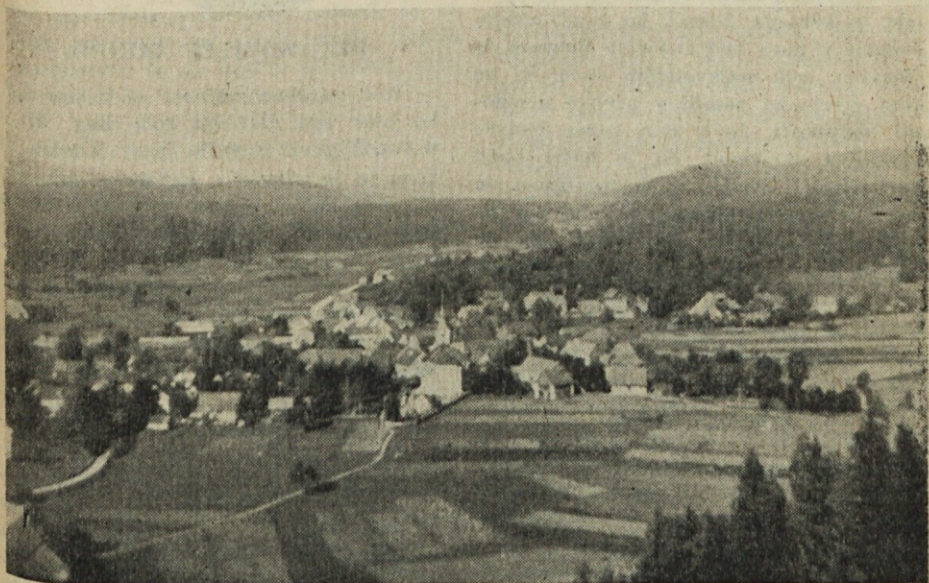
„Oče, prosim te... za tiste, ki bodo v me verovali, da bodo vsi eno, kakor Ti, Oče, v meni in jaz v tebi, da bo svet veroval, da si me ti poslal.“

Sv. brata Ciril in Metod sta torej

dva svetilnika, dve prelomnici in dve oljki pred Gospodom.

Dva svetilnika: ker sta nam prižgala luč sv. vere, pa tudi luč narodne omike in kulture. Njun spomin nam je opomin, da sveto in dragoceno dediščino, ki smo je od njuju prejeli, čuvamo, ohranimo in izročimo bodočim rodovom. Sv. brata sta nadalje dve oljki, glasnika miru in edinosti med kristjani. Opominjata nas, da molimo in delamo za obnovitev te edinosti, da izpolnimo Gospodovo oporoko, izrečeno pri zadnji večerji: „Naj bodo vsi eno!“ Glejmo, da teh velikih opominov naših svetih blagovestnikov ne preslišimo, temveč izpolnimo!

Dr. Maksimilijan Držičnik
mariborski škof

*V sredi slovenskih vasi stoje lepe cerkve, kjer se zbira verno ljudstvo.
Tu vidimo vas Hotedršico*

Sveti zakon

V mesecu decembru se pripravljamo na krščansko praznovanje božiča. Po stari, lepi navadi bomo postavili jaslice in z veseljem vnovič doživljali skrivnost Jezusovega rojstva v betlehemskega hlevca. Gledajoč podobe božjega Deteta, Marije in svetega Jožefa bo pred našimi dušami v novi luči zažarela dobrota in ljubezen treh najsvetejših oseb, ki so kdaj živele na zemlji v prelepi družinski skupnosti. Je v tem zares nadvse tolažljiva skrivnost, da je hotel božji Sin postati človek v dostojanstvu in varstvu svetega zakona in rasti ter živeti v družinskem občestvu, kakor je bilo ob začetku po Bogu za človeški rod določeno. Marija in Jožef sta bila združena v pravem, postavnem, čeprav deviško čistem zakonu. Jezus, večni Sin Boga Očeta, je bil spočet od Svetega Duha in rojen iz Marije Device, zakonite žene tesarja Jožefa, ki je bil obema družinski poglavar, varuh in skrbnik. Sveta Družina je vsem krščanskim družinam, ki so zgrajene na temelju svetega zakona, najlepši vzor.

Prežeti teh ljubeznjivih božičnih misli razmišljajmo ta mesec o svetem zakonu, zadnjem v vrsti sedmerih zakramentov.

USTANOVITEV ZAKONA

Kot naravna nujnost je zakon toliko star kot človeški rod. Bog, ki je ustvaril prvi človeški par, Adama in Evo, ju je združil v zakonsko skupnost in blagoslovil njuno zakonsko zvezo. Sam utemelji potrebo zakona z besedami: „Človeku ni dobro, da je sam“ (1 Moz 2, 18). Sam tudi označi glavni namen in cilj zakona, ko prvima zakoncem govori: „Plodita se in množita in napolnita zemljo“ (1 Moz 1, 20).

Zakon je torej božja ustanova. Od tod izvirata spoštovanje in sveti značaj, ki ju zakon uživa v človeški družbi, katera še ni popolnoma zavrgla vere v Boga. Celo med poganskimi ljudstvi se zakon sklepa z verskimi obredi.

Ko je v stari zavezi vzvišenost zakona med narodi otemnela in se je njegova trdnost celo med judovskim narodom zrahljala, je Gospod Jezus, usta-

novitelj in zakonodajavec nove zaveze, zakon povzdignil v prvotno dostojanstvo in mu podelil čast in moč svetega zakramenta. Mnogi razlagalci svetega pisma menijo, da je to storil kot gost na ženitnini v Kani, kjer je v veselje in pomoč novoporočencev in svatov storil svoj prvi čudež, ko je spremenil vodo v vino. Drugi so mnenja, da se je to zgodilo ob priliki, ko je v razgovoru s farizeji slovesno proglasil edinost in nerazdružljivost krščanskega zakona (Mt 19). Spet drugi mislijo, da je Jezus to storil v času po svojem vstajenju, ko se je apostolom prikazal in jim govoril o božjem kraljestvu, to je o njihovem poslanstvu in delovanju v sveti Cerkvi.

Kjer in kadarkoli se je to zgodilo, dejstvo je, da sveta Cerkev od vseh početkov gleda krščanski zakon kot pravi zakrament nove zaveze, ki potrdi in posveti zvezo med možem in ženo in jima posreduje stanovskih milosti, ki so jima potrebne za spolnjevanje njunih mnogoterih in ne lahkih dolžnosti tako medsebojnih, kot družinskih.

VELIKA SKRIVNOST

Jezusovo obnovo in posvečenje zakona natančno utemlji in razloži v svojih listih sveti apostol Pavel. Njemu dolgujemo prelepe misli o vzvišenosti krščanskega zakona, o njegovih pravicah in dolžnostih. Zvezo med možem in ženo primerja z zvezo, ki je med Kristusom in sveto Cerkvijo. Iz tega vzvišenega vzora izvaja medsebojne dolžnosti krščanskih zakoncev: „Možje, ljubite svoje žene, kakor je tudi Kristus Cerkev ljubil in samega sebe dal zanjo... Žene naj bodo svojim možem podložne, kakor Gospodu; zakaj mož je glava ženi, kakor je Kristus glava Cerkvi... Kakor je pa Cerkev podložna Kristusu, tako tudi žene svojim možem v vsem...

Ta skrivnost je velika; jaz pa pravim: v Kristusu in v Cerkvi“ (Ef 5).

Kako vzvišena, kako utemeljena je ta podoba krščanskega zakona: En sam Jezus in ena sama Cerkev, s čemur je „označena edinost krščanskega zakona. Jezus in Cerkev sta združena za vselej, kar utemelji nerazdružljivost zakonske vezi. Združenje Jezusa s Cerkvijo je polno milosti; tuki zakrament svetega zakona je neizčrpen vir božjih milosti in blagoslovov. Jezus in Cerkev sta istega duha v vsem; tudi krščanski zakonci naj bodo enega duha in enega srca. Jezus Cerkve nikoli ne zapusti in Cerkev mu je enako zvesta in vdana; tako naj tudi med možem in ženo vlada neminljiva, zvesta in požrtvovalna ljubezen.

Ker je vsak zakrament vidno in zunanje znamenje nevidne milosti, mora to svojstvo obstojati tudi v zakonu. Misli bi kdo, da je vidno znamenje v zakramentu svetega zakona duhovniški blagoslov, pa ni tako. Duhovnik je pri poroki le uradna priča Cerkve, zakrament zakona pa si podelita poročenca sama in njuno tozadevno zakonsko privoljenje, s katerim si medsebojno izročita in sprejmeta pravico zakonske skupnosti in zakonskega življenja, je vidno znamenje svetega zakramenta. Zakonsko privoljenje, ki se imenuje tudi zakonska pogodba, in sveti zakrament sta neločljivo združena in med seboj istovetna. Ni si mogoče misliti med kristjani, naj bodo katoličani ali člani ločenih Cerkva, veljavne zakonske pogodbe, ki bi ne bila zakrament. Veljavna pa je zakonska pogodba takrat, kadar je sklenjena premišljeno in prostovoljno, v skladu z zahtevami naravnega, božjega in cerkvenega, kakor tudi pravičnega državnega prava. Ker je zakon zakrament, ima glede njega prvo zakonodajno oblast sveta Cerkev. Ona predpisuje

pogoje, ona določa zadržke in oblike veljavnega zakona. Je pa zakon tudi temelj države, zato ima tudi ta pravico, da določa pogoje za veljavno zakonsko pogodbo, ki pa nikoli ne bi smeli zadevati bistva svetega zakramenta, ampak le civilne posledice zakonske zveze, tako glede zakoncev samih, kakor glede otrok. Žalibog, da se moderne države na to več ne ozirajo in si glede življenja državljanov priznavajo pravice, ki jim niso dane od Boga.

Po cerkveni postavi se katoličani poročajo pred svojim župnikom ali od njega pooblaščenim duhovnikom ter pred dvema pričama. To obliko poroke zahteva Cerkev za svoje člane kot pogoj veljavnosti zakona. Kjer državna postava ukazuje civilni zakon, se je treba tej postavi zaradi civilnih posledic zakonske zveze ukloniti. Vedeti pa je treba, da civilna poroka ne utrdi in ne posveti zakonske zveze med katoliškimi kristjani. Katoličani, ki se samo civilno poroče, so pred Bogom in Cerkvijo le priležniki, ne pa krščanski zakonci. Njih skupno življenje je smrtni greh.

BISTVENE LASTNOSTI KRŠČANSKEGA ZAKONA

Iz omenjene vzvišene podobe o krščanskem zakonu je jasno razvidno, da mora biti zakon med kristjani edin in neločljiv. En mož in ena žena, združena v najtesnejši življenjski skupnosti do smrti. To je bila prvotna božja zamisel, ki jo je Adam spoznal in v pre-roškem duhu, od Boga razsvetljenem lepo izrazil z besedami: „Mož bo zapustil očeta in mater in se bo pridružil svoji ženi in bosta oba eno telo“ (1 Moz 2, 24). Gospod Jezus je to prvotno božjo uredbo na novo potrdil, ko je napram farizejem, ki so ga glede zakona sku-

šali, ponovil Adamove besede in dodal: „Zatorej nista več dva, ampak eno telo. Kar je torej Bog združil, tega naj človek ne loči“ (Mt 19). Farizeji so mu izgovarjali, češ da je Mozes dovolil razporoko. Jezus jim je odločno in jasno odgovoril: „Mozes vam je zaradi vaše trdosrčnosti dopustil, ločiti se od vaših žena, od začetka pa ni bilo tako. Toda jaz vam pravim: Kdorkoli se od svoje žene loči, razen če se zaradi nečistovanja, in se oženi z drugo, prešuštvuje; in kdor se z ločeno oženi, prešuštvuje“ (Mt 19, 8-9). Besede „razen če se zaradi nečistovanja“ ne izražajo morda kakšne izjeme glede neločljivosti zakona; gre le za primer nedovoljenega razmerja s tujo žensko, priležnico, ki jo mož lahko odslovi in celo mora odsloviti. Tako je Kristus kot najvišji zakonodajavec nove zaveze obnovil v prvotni, od Boga določeni obliki, in uzakonil za vse čase njegovo edinost in nerazveljivost.

Tak je bil nauk apostolov, tak je nauk svete Cerkve od vseh početkov. Kdor drugače misli in uči, se sam iz Cerkve izobči.

Cerkev sicer zaradi važnih vzrokov dovoli zakoncem ločitev od mize in postelje in skupnega življenja, zakonske vezi same pa v veljavno sklenjenem in dovršenem zakonu nikoli ne razveže, ker zato od Boga ni pooblaščena. Ako se včasih bere ali sliši, da je Cerkev kak zakon celo po mnogih letih razvezala, je treba to tako umeti, da je pač doglala po svojem najvišjem sodišču njegovo neveljavnost od začetka. Ima pa Cerkev od Kristusa oblast, razveljaviti zakonsko vez veljavnega zakona, ki pa še ni bil dovršen, ako obstojajo za to važni razlogi. Po samem cerkvenem zakoniku se tak še ne dovršen zakon med kristjani razveže, ako eden od zakoncev

naredi slovesne redovne obljube (Kan 1119).

NAMENI ZAKONA

Prvi in poglobitni namen zakona je po naravnem pravu: rodnja in vzgoja otrok. To je sam Bog potrdil, ko je Adamu in Evi v raju naročil: „Plodita in množita se in napolnita zemljo“ (Moz 1, 20). Preprečevanje tega prvega in glavnega zakonskega namena obsoja sveto pismo kot hudobijo. Poroča namreč o Judovem sinu Onanu, ki ga je Bog zaradi takega početja s smrtjo udaril, ker je storil hudo, gnusno dejanje (1 Moz 38, 10). Po tem nesrečnem človeku se imenuje protinarnavno zakonsko občevanje zakonski onanizem, ki ga sveta Cerkev obsoja kot smrtni greh in ga zato v nobenem slučaju ne dovoljuje. Kakor tudi ve in razume, da je zakonom spolnjevanje tega prvega namena često zelo težko, jih vendar neprestano opominja, naj zaupajo v očetovsko božjo Previdnost in živijo med seboj po božji volji in postavi, za kar jim bo vedno pomagala zakramentalna milost, katero naj prosijo od Boga in do katere imajo po zakramentu svetega zakona kot otroci božji pravico.

Drugotni, od Boga in Cerkve priznani namen zakona pa je: medsebojna pomoč in sredstvo proti poželjivosti. Je torej ta drugotni namen zakona zakonit, vendar vedno podrejen prvotnemu namenu, ki se ga ne sme izključiti. Zakon je vir življenja in kot takega ga mora vsak spoštovati.

O medsebojni pomoči, ki so je zakonci potrebni in naj si jo v zvesti in požrtvovalni ljubezni izkazujejo, jasno govori Bog sam že v raju: „Ni dobro človeku samemu biti; naredimo mu pomočnico, njemu podobno“ (1 Moz 2, 18).

Kot o zdravilnem sredstvu zoper po-

željivost jasno govori o zakonu sveti apostol Pavel. Ko vabi vernike po svojem zgledu k deviškemu življenju, ki je po svoji vzvišenosti nad zakonskim, jim z globokim razumevanjem človeške slabosti piše: „Zaradi nečistosti — da se je varujete — imej vsak svojo ženo in vsaka svojega moža. Mož naj ženi stori dolžnost, enako pa tudi žena možu. Žena nima oblasti nad svojim telesom, ampak mož; enako pa tudi mož nima oblasti nad svojim telesom, ampak žena. Ne odtegujta se drug drugemu, razen morda kdaj v soglasju za nekaj časa, da se posvetita molitvi; nato se povrnila zopet skupaj, da bi vaju ne skušal satan zaradi vajine nezdržnosti, — to je zaradi nagnjenja k spolnemu življenju... Neporočenim pa in vdovam pravim: Dobro je zanje, če ostanejo kakor jaz. Če pa niso zdržni, naj se poroče; boljše je namreč v zakon stopiti kakor goreti“ — v ognju strasti ali celo kdaj v večnem ognju pekla (1 Kor 7).

Iz teh apostolovih besed, ki mu jih je navdihnil Sveti Duh, se pa tudi vidi, da mora človeška čutna poželjivost tudi v zakonu imeti svoje meje, ki jih narokujeta pamet in božja zapoved stanovske čistosti. Zato apostol z vso resnobo opominja: „Častit bodi zakon v vsem in postelja neomadeževana, kajti nečistnike in prešuštnike bo sodil Bog“ (Heb 13, 4).

+

Naj bodo te misli o krščanskem zakonu zaključene z besedo psalmistovo, ki jo sveta Cerkev ponavlja v poročni maši: „Blagor vsem, kateri se boje Gospoda, kateri hodijo po njegovih potih“ (127, 1). Naj ta blagor velja vsem krščanskim zakoncem, pa tudi vsem onim, ki se na zakon pripravljajo.

Alojzij Košmerlj

Ali res niso vse vere enako dobre in prave? Ali niso razlike med raznimi veroizpovedmi le nekaj postranskega, pritičnega? Ali ne vsebujejo vsa verstva vsaj tistih bistvenih in osnovnih resnic, potrebnih za zveličanje? In ali ne srečavamo ob vsakem koraku vernih ljudi, vsaj pravijo da so verni, pa žive tako, da bi ob tem še tako nepoučen pogan do ušes zardel?

NI VSEENO

Ta vprašanja oz. bolje ugovori so jasen in odkrit zagovor verskega indiferentizma, verske brezbriznosti. To je danes najbolj razširjena bolezen. Res je, da je materializem zajel ves svet, a ta končno le olajša in pripravlja pot indiferentizmu: zmaterializirani človek otopi za vero, postane brezbrizen, indiferenten. Vseeno mu je: sprejeti pravo ali nepravo vero. Če se že odloči za kako vero, se pri tem večkrat ozira na število znanih, slavnih in zaslužnih mož, pripadajočih tisti veroizpovedi. A navadno v imenu olike in civilizacije zahteva strpnost do vseh verstev; razumljivo: saj prav v tem je brezbriznost, da so mu vsa verstva enako dobra. Toda po drugi strani neusmiljeno pobija katoliško Cerkev. Očita ji versko nestrpnost in prenapetost, ker ona pod kaznijo izobčenja zahteva vero le v tiste resnice, ki jih ona uči. Zato se indiferentizem poslužuje drugega načela; to deluje kot uspavalno sredstvo na človeka: „Številne veroizpovedi so le različne poti v večno življenje in je vseeno, katero izbereš.“

PODROČJA VERSKE BREZBRIZNOSTI

Versko brezbrizne ljudi najdemo na vseh področjih človekovega delovanja.

Pri vzgoji se čudijo prizadevanju katoličanov za ustanavljanje lastnih šol in ga celo smešijo. V politiki zagrizeno zagovarjajo ločitev Cerkve od države in odklanjajo kakršnokoli veroizpoved, obvezno za vso državo. V družbenem pogledu predpisujejo tisoč napačnih načel, a po drugi strani odrekajo Cerkvi vsakršno pravico in pristojnost za odločanje v socialnih zadevah. Cerkev bi se torej ne smela vmešavati v vprašanje zakona, razporeke, javne pravnosti itd.

Cerkev je vedno jasno, naravnost in nedvoumno odklanjala indiferentizem in ga zavračala kot največjega sovražnika. Kdor je bil prevaran in v zmoti potegnjen v vrtinec klevetanja in omalovaževanja Cerkve, ji ni tako nevaren kot top brezbriznež. Prvi, npr. odkrit komunist, se bo takoj, čim bo zaslutil, da se majejo temelji, na katerih je zgrajeno njegovo prepričanje streznil in preiskal do temeljev katoliški nauk, ob katerem so se mu zbudili prvi dvomi o pravilnosti njegovega nauka, v tem primeru marksizma. In če je iskren sam do sebe, bo nujno odkril resnico. Kajti dvojje ne more biti istočasno resnično, eno je resnično, drugo zmotno. Temu odkritju bo zelo verjetno sledilo tako

spreobrnjenje kot pri sv. Avguštinu, iz bojevitiga preganjalca se bo prelevil v vnetega pridigarja božje besede, iz Savla bo vzniknil nov Pavel. Zakaj je torej brezbriznež Cerkvi bolj nevaren kot zavesten nasprotnik? Zato, ker je neka-ko top, otopel, brezčuten za razlikovanje med pravo in zmotno vero, oz. se za to razlikovanje sploh ne zmeni, celo Boga si skuša po svoje prikrojiti, ko trdi, da je končno tudi Bog nekako ravnodušen do resnice (kar je popolna zmeta) in se v svoji kratkovidnosti veseli, češ da je le odkril „cerkev“, v katero imajo prost vstop vse veroizpovedi in prepričanja. Ta se bo le s težavo zganil in učljivo sklonil nad knjigo božjega razodetja. Še težje se bo prikopal do iskrene pripravljenosti za ponižen sprejem božjega nauka in zapovedi ter za priznanje katoliške Cerkve kot edine čuvarice absolutne resnice in božje besede.

LE ZA BOGA NI ČASA

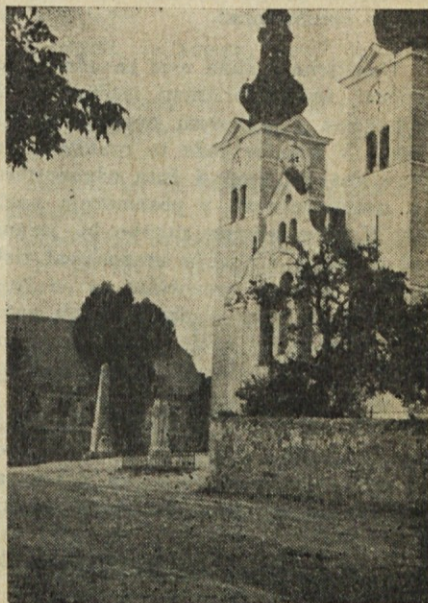
Čudno in žalostno zanimivo je dejstvo, da so tisti, ki si po eni strani poudnevi in še ponoči uničujejo živce s tem, kako bi pridobili čim več bogastva, ki po eni strani zaposle vse svoje sposobnosti in izčrpavajo vsa sredstva za zmago svoje politične stranke ali za napredek znanosti, po drugi strani tako brezbrizni, mrzli, nevzgibljivi, ko pride na vrsto vprašanje, katera vera je prava. In vendar nam je Jezus naročil: „Iščite najprej božjega kraljestva in njegove pravice in vse se vam bo navrglo“ (Mt 6, 33), in na drugem mestu: „Kaj namreč človeku pomaga, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi? Ali kaj bo dal človek v zameno za svojo dušo?“ (Mt 16, 26).

Tisti, ki danes pravi: „Človek je glede vere popolnoma svoboden, lahko ve-

ruje, kar se mu ljubi,“ bo jutri zelo verjetno že trdil: „Človek je v vsem svojem delovanju svoboden, lahko se posluži vseh tistih sredstev, ki mu bolj koristijo pri dosegu njegovih ciljev.“ Toda kdor tako misli, je lahko prepričan, da zida na pesek lastne telesne ali duševne zmogljivosti in na spreminjajoče se mnenje in ocenjevanje ljudi: nekaj časa človeka odobravajo, potem grajajo. Sam, z lastnimi močmi, brez tolažbe in opore v veri bo le težko vzdržal naval skušnjav ter tiho in vdano prenašal nesreče, trpljenje in druge življenjske nadloge.

ODGOVOR NA UGOVOR

Pri zagovoru verskega indiferentizma tudi nimamo nobene veljave znani ugo-

Župna cerkev v Moravčah

vor o nekatoličanih, celo poganih, češ da so boljši kot katoličani. Tako se npr. večkrat sliši: „A. je brezverec, zato razumljivo nikdar ne vstopi v cerkev, ne moli in vendar je z vsemi prijazen, rad pomaga potrebnim, je pošten in urejenega življenja; po drugi strani: B. je katoličan, vsaj hoče za takega pred ljudmi veljati, a je pijanec, skopuh, nezanesljiv, nezvest in javno pohujšljivega življenja.“ Toda vsako tako primerjavanje je v kali napačno in krivično. Kako naj primerjamo katoličana le po imenu, morda samo krščenega z že po naravi plemenitim in poštenim brezvercem? In poleg tega še: tako primerjavanje bi moglo biti resnično v poedinih primerih, a na splošno je taka trditev nevzdržljiva. V veliki večini primerov je prav gotovo precejšnja razlika med srednje, če že ne globokovernimi katoličani in med neverniki, brezverci ali versko brezbriznimi.

Omenjena razlika med zavednimi katoličani in brezbriznimi ljudmi je še bolj vidna v njihovem praktičnem življenju. V čem se kaže ta razlika? Precej v različni stopnji čuta odgovornosti oz. neodgovornosti v posameznih poklicih. Kakšne npravne zakone bo priznaval in jih v življenju uresničeval tisti, ki je popolnoma brezbrizen za od Boga razodete resnice, ki deset božjih zapovedi pojmuje kot zgolj človeške predpise in še to je za judovski narod, ki dvomi ali sploh zanika božje bivanje, ki mu je posmrtno življenje le naivna bajka, ki zanika dejstvo greha in možnost svobodnega odločanja volje za dobro ali zlo? Če je odvetnik, bo skušal podkupiti sodnike in priče, če ni nevarnost, da bi ga odkrili. Če je zdravnik, bo hladnokrvno moril še nerojena življenja in bo pripravljen vršiti še bolj zločinske operacije. Če bo politik, se ne bo po-

mišljal prisvojiti si iz državnega zaklada kar največ mogoče in bo skušal postaviti na odgovorna mesta državne uprave svoje sorodnike in prijatelje, čeprav docela nesposobne.

V zvezi s prejšnjim je treba upoštevati še to razliko med vernim in brezvernim človekom: če prvi premagan od skušnjave pade, greši, ima možnost, da s kesanjem in s sklepom boljše in obnovi svoje duhovno stanje, ker čuti svojo krivdo, kršitev božjega zakona; medtem ko drugi, brezbrizni, krivdo sploh ne pripisuje sebi ampak neugodnim okoliščinam, bolealnemu duševnemu ustroju, neki nepremagljivi slepi sili ali kakim drugim vzrokom, zato se tudi ne potruži, da bi se dvignil, popravil svojo krivdo, saj ni „on“ kriv. Tako polagoma zlo začne pojmovati kot dobro, zmoto kot resnico in obratno. A tudi če mu to sčasoma preide v navado in mu postane pravilo življenja, so njegova dejanja sama v sebi še vedno dobra oz. slaba, ne glede na njegovo zmoto in napačno privzgojeno vest. In poleg posameznih slabih dejanj je že brezbriznost za vero in npravnost, zgolj sama zase zadolžena, grešna in od Cerkve obsojena.

Torej ni vseeno ali vstopim v katoliško cerkev ali v judovsko shodnico, ki je morda le petdeset metrov od prve in v isti kvadri, ali v protestanski tempelj, ki je morda nekaj korakov od domače hiše. Ni vseeno ali verujem ali ne, ali verujem to ali ono, resnico ali zmoto. Ni vseeno ali živim krepostno ali grešno. In glavno: ni vseeno ali sem gorak ali mlačen, zaveden katoličan ali brezbrizen. Če je resnica le ena, in to je, potem jo moram: toliko časa iskati, da si zagotovim vstop po edino pravi poti v življenje, k Očetu luči.

Petronij se v svojem pričakovanju ni motil. Dva dni potem se je pri njem oglasil sel njegovega mladega prijatelja Nerva. Ta mu je sporočil da bo smrtno obsodbo dobil čez nekaj dni. Petronij je prijel najlepšo vazo, ki mu je bila pri roki ter dejal slu:

„Nesi jo svojemu gospodu v zahvalo, da mi je s tem sporočilom pomagal obsodbo prehiteti.“

403.

Takoj je dal povabiti vse znanke, kar se jih je mudilo v letovišču Cumae, naj pridejo na večerjo v njegovo vilo. — Popoldne je pisal v knjižnici, nato se je kopal, se dal obleči, potem pa lep kakor kak bog odšel ogledovat priprave za večerjo.

Na vrtu, kjer so dečki in deklice z grških otokov spleтали vence iz vrtnic, je sedel pod košato bukev ter poklical k sebi Euniko.

Quo vadis?

404.

Prišla je v beli obleki in z vejico mirte v laseh, lepa kakor vila. Posadil jo je k sebi, se s prsti dotaknil njegovih senc in jo začel gledati, kakor gle-da umetnik svoj kip. Potem ji je rekel: „Eunika, ali veš, da že dolgo nisi več sužnja?“

„Gospod, še zmeraj sem,“ je odvrnila.

„Toda morda še ne veš, da je ta vila in vse, kar ji pripada, od danes tvoje?“

Deklica ga je nemirno pogledala in vprašala:

„Zakaj mi to pripoveduješ, Gospod?“

On pa se ji je rahlo smehljaj in ji dejal:

„Eunika, rad bi mirno umrl.“

Pogledala ga je presunljivo ter vdanoo zašepetala:

„Poslušam te, gospod!“

405.

Gostje, ki so zvečer prihajali na gostijo, niso niti zdaleč mislili, da bi Petroniju grozila kaka nevarnost. Tudi ni bilo kaj takega moči sklepati iz gostiteljevega in Eunikinega obraza.

Dečki, ki so imeli lase zvezane z zlatimi mrežicami, so pri vходу polagali gostom na glave vence iz vrtnic,

grške deklice pa so jim mazilile noge z dišavami. Ob stenah so godci in pevci čakali na znamenja, da bi začeli.

406.

Posedli so za sijajno mizo, kjer so stali vrči vina, oviti z bršljanom, ter izbrana jedila. Ko so dvignili čaše, so najprej izlili nekaj kapljic v dar bogovom, kakor je bil običaj.

Petronij je govoril o najnovejših dogodkih v Rimu in na dvoru, o najnovejših razporokah in zaljubljenih spletkah, o tekmah in o novih knjigah ter zlival vino na čast boginji ljubezni, edini nesmrtni in večno vladajoči. Nato se je začela godba in ples. Potem je egiptovski vražar iz gibov zlatih ribic prerokoval gostom bodočnost. Ko je bilo tega dovolj, je Petronij vstal ter dejal, naj si vsakdo izmed prijateljev vzame za spomin na gostijo s seboj čašo, iz katere je pil. Vsi so se mu začeli presenečeni zahvaljevati.

407.

On pa je dvignil dragoceno kupo, ki se je lesketala v mavričnih barvah in ki je njena vrednost neprecenljiva, ter rekel:

„To je čaša, iz katere sem izlil vino na čast boginji s Cipra. Odslej se te posode ne bodo dotaknila nobena usta več in nihče ne bo več iz nje žrtvoval na čast boginji ljubezni.“

In treščil je dragoceno posodo na tla, posuta z žafranovim cvetjem. Ko se je razbila na tisoč koscev, je začudenim gostom dejal:

„Dragi, veselite se, namesto da bi se čudili. Starost in slabost sta slaba tovariša za poslednja leta življenja. Jaz pa vam dajem dober zgled, kako se jima je moči izogniti. Ni ju treba čakati. Odi-dite prostovoljno, še preden prideta, kakor odhajam jaz.“

Nekateri so ga začeli nemirno spraševati, kaj namerava.

„Veseliti se, piti, gledati te božanske postave, potem pa z ovenčano glavou zaspati. Ali hočete slišati, kako sem se poslovil od cesarja?“

408.

Pri teh besedah je potegnil izpod škrlatnega zglavja pismo ter leže začel brati:

„Vem, o Cezar, da me nepotrpežljivo pričakuješ in da mi daš vse, kar moreš, če bi prišel. Toda oprosti mi, da ne morem. Prisegam ti to pri sencah tvoje matere, žene, brata in Seneke, ki si jih dal pobiti. A to me ni razjezilo, kakor tudi ne, da si požgal Rim in poslal v smrt vse poštene ljudi iz države. Ne! Poželenje po smrti je v meni zbudilo samo to, da sem moral dolga leta pustiti, da mi je ušesa mrcvarilo tvoje petje, in poslušati tvoje deklamacije, ti borni predmestni pisar. To je presegalo moje moči. Bodi pozdravljen, toda ne poj; ubijaj, a ne piši pesmi;

zastрупljaj, a ne pleši; požigaj, a ne brenkaj. To ti želi tvoj „Arbiter elegentarium“ 409.

Gostje so se zgrozili, zakaj vedeli so, da je to sramotenje za Neronu hujši udarec, kakor če bi izgubil krono. Vedeli so, da mora človek, ki je to napisal, umreti. Petronij pa se je nasmejal ter jih potolažil, naj se nikar ne boje. Nato je pomignil zdravniku, ki je stal za njim ter mu pomolil roko. Grk mu jo je prevezal z zlatim trakom in mu prerezal žilo na zapestju. Kri je šinila na blazine in oškropila Euniko, ki je podprla Petroniju glavo, se sklonila nadenj in rekla:

„Gospod, ali misliš, da te bom pustila samega? Tudi če bi mi bogovi ponujali neumrjočnost, bi šla s teboj.“ 410.

Petronij se ji je nasmehnil, se malo dvignil, jo lahko poljubil na usta in dejal:

„Pojdi z menoj! Ti si me res ljubila, o božanska.“

Eunika je iztegnila svojo rožnato roko proti zdravniku in kmalu je tudi njena kri začela teči in se zlivati s Petronijevo.

Petronij je dal znamenje godcem in oglasila sta se spet petje in godba. Potem je dal prinesti še jedi in pijače in se pogovarjal s prijatelji o neznatnih, vsakdanjih rečeh, kakor da se ni zgodilo nič. Nazadnje ga je premagal spanec. 411.

Ko se je prebudil, mu je glava mrtve deklice že ležala na prsih kakor bel cvet. Položil jo je na blazine, da bi si jo še enkrat ogledal. Pevci so zapeli znova, on pa je bleдел bolj in bolj. Ko so izzveneli poslednji glasovi godbe, se je obrnil h gostom in dejal:

„Prijatelji, priznajte, da z nama umira...“

A ni mogel več končati. Roka mu je še zadnjič objela Euniko, nato mu je glava omahnila na blazino in je umrl.

Prijatelji pa so ob pogledu na ti beli telesi, podobni čudovitima kipoma, dobro razumeli, da je z njima umrlo tisto, kar je njihovemu svetu edino še ostalo: lepota in poezija... 412.

Ko so se uprle rimske legije v Galiji, se je približala ura zatona tudi za Neronu. V začetku ni hotel verjeti, da bi upor pomenil kaj hudega. Hodil je po Grčiji, prepeval, prirejal igre, se izgubljal v blaznih načrtih. Zdelo se je, da se svet pod njegovo vlado pogreza v omamo plesa, godbe, razvrata, krvi. Ko se je upornikom pridružila še Španija, se je cesar ustrašil in se vrnil v Rim. Dal si je prirediti sprejem, kakor ga mesto še ni videlo, potem pa začel kovati naklepe za maščevanje. Toda začelo je vreti tudi v Rimu.

Ko je Neron vprav napovedal nove igre, nove gostije in novo morijo ne-

kdanjih svojih prijateljev, pa je na spenjenem konju pridrvel pred cesarski dvor jezdec s sporočilom, da so se celo v Rimu samem uprli pretorijanci.

413.

Ko je prišla ta novica, je cesar spal. Ko se je prebudil, je zaman klical straže in pribočnike, ki so sicer čuli pri njegovih vratih. Vse je bilo že zbežalo od njega. Palača je bila že zapuščena, samo po oddaljenih kotih so še ropali pobegli sužnji. Neron je sam blodil po svojem zapuščenem gradu in ga polnil s prestrašenimi in obupanimi klici.

414.

Nazadnje so prišli ponj trije oproščenci: Faon, Spirus in Epafrodit in ga silili, naj pobegne, če ne ga bo ljudstvo v svojem besu raztrgalo na kose. Moral se je vdati. Zasedli so konje, si ovili glave s plašči ter odjezdili v predmestje, kjer mu je Faon ponudil zavetje v svoji vili. Ko so jahali mimo tabora pretorijancev, so že slišali gromke kliče Galbu, ki so ga bili pravkar oklicali za novega cesarja.

Neron je zdaj začutil, da se mu bliža smrtna ura in oglasila se mu je vest. Začelo se mu je blesti. Trdil je, da vidi pred seboj mater, ženo in brata. Zobje so mu šklepetali od strahu, vedel je, da bo moral umreti, pa vendar ni maral verjeti.

415.

Ob zori so prišli do Faonove vile. Tam mu niso osvobodenci marali več prikrivati, da bo moral umreti. Zapovedal je torej, naj mu izkopljejo grob, in je legel na tla, da bi lahko vzeli mero.

Ob pogledu na izkopano prst ga je spet prevzela groza. Poskušal je smrt

odložiti. S potnimi sragami na čelu je zagotavljal, da njegova ura še ni prišla. Potem jih je začel prositi, naj ga rajši sežgo na grmadi. Ves čas pa je ponavljal, kak umetnik da umira zdaj.

Tedaj je prihitel Faonov sel z novico, da je senat sklenil, naj cezar umrje, kakor je določeno za morilca lastenega očeta, to je, da mu zabodejo v vrat vile, ga sežgo, nato pa vržejo ogorke v Tiberō.

416.

Zdaj je Neron razgrnil plašč na prsih, pogledal v nebo in dejal: „Čas je torej! — Kakšen umetnik umira z menoj!“

Zunaj se je zaslišal topot konjskih kopit in osvobodenci so začeli cesarja priganjati, naj hiti.

417.

Neron si je nastavil nož na vrat, toda videti mu je bilo, da ga je ostrine strah. Tedaj pa mu je Epafrodit pritisnil roko, da se mu je rezilo do ročaja pogreznilo v grlo.

418.

Ta trenutek je planil v hišo preto-rijanski stotnik in zavpil:

„Življenje prinašam!“

„Prepozno,“ je s hropečim glasom odgovoril Neron.

Iz debelega vratu mu je kri v črnem curku brizgnila na vrtno cvetje, noge so se mu začele grebsti po zemlji — in bilo je konec.

419.

Zvesta Akte je drugo jutro njegovo truplo zavila v dragocene tkanine in ga med obiljem dišav sežgala na grmadi.

Tako je izginil Neron, izginil kakor vihar, požar ali vojna. Petrova cerkev pa iz vatikanskih višin še vedno gospoduje „urbi et orba“ — Rimu in vesoljnemu svetu.

420.

Ob nekdanjih Capenskih vratih pa še dandanes stoji skromna kapelica z malce zbledelim napisom:

Quo vadis, Domine?

(Konec)

PRIMORSKE VESTI

SLOVESNOSTI NA BARBANI

Barbana je prelepi otok na gradeški laguni. Na njem kraljuje mogočna cerkev posvečena barbanski Mariji. Zelo radi hodijo slovenski in italijanski verniki na ta otok sredi sinjega Jadrana. Letos so bile na Barbani velike verske svečanosti ob priliki 100-letnice kronanja Matere božje. Višek slovesnosti je bila v soboto, 24. avgusta veličastna procesija s čudodelnim kipom Matere božje, ki se je vsa vršila na lepo okrašenih in razsvetljenih ladjah po gradeški laguni do Gradeža. V gradeški baziliki sv. Evfemije je Mati božja ostala vso noč in naslednji dan popoldne se je spet po isti poti vrnila na Barbano, kjer je imel slovesno pontifikalno sv. mašo beneški patriarh Urbani. Tudi naši slovenski zamejski duhovniki so si zato izbrali Barbano za svoj vsakoletni sestanek. Barbana spada pod goriško nadškofijo in srečanje duhovnikov je letos organizirala goriška duhovniška zveza pod predsedstvom msgr. Močnika. Na prijaznem otoku se je v sredo 4. in četrtek 5. septembra zbralo 50 slovenskih duhovnikov. Prišli so največ iz Trsta in Gorice, potem izseljenki duhovniki iz Avstrije, Nemčije, Francije, Anglije in eden celo iz Argentine, č. g. Albin Avguštin, poleg že tu navzočega g. Juraka. Duhovniki so med seboj razpravljali o sodobnih dušnopastirskih problemih, zlasti o pridigovanju, spovedovanju, cerkvenih organizacijah in pripravi mladine na zakon. Prav zanimivo

poročilo o dosedanjem delu koncila je podal član koncilске pripravljalne komisije msgr. dr. Janez Vodopivec. Vsi navzoči so bili s potekom zelo zadovoljni. Zahvalno pesmijo so se poslovili od Marije in odšli vsak na svoje postojanke s sklepom, da se prihodnje leto spet sestanejo v bližini Beneške Slovenije v domu duhovnih vaj v Tricesimu in sicer zadnji teden v avgustu 1964.

Na sporedu je še ena slovesnost na Barbani in sicer dne 23. septembra, ko bodo na ta otok k Mariji poromali slovenski verniki iz goriške nadškofije. Za to priliko je že javljen prihod dr. Maksimilijana Državnika, ki bo na poti v Rim v zadevi beatifikacije škofa Slomška maševal na Barbani.

KOROŠKI STUDENTJE NA GORIŠKEM

Kroški študentje so se prvo nedeljo v septembru odzvali vabilu števerjanske mladine in prišli na Goriško. Prireditve, ki bi morala biti v števerjanu „med borovci“, je bila preložena v Katoliški dom v Gorici. Tako se je te lepe prireditve udeležilo poleg števerjancev, tudi zelo veliko število meščanov. Koroški oder „Mladje“ nam je v režiji Erika Pruča prikazal lepo ljudsko igro „Mati Tereza“. Koroški študentje so to delo dovršeno lepo podali in želi zato veliko priznanja od goriškega občinstva. Ta nedeljski nastop je bilo prvo srečanje koroškega odra „Mladje“ s primorskimi rojaki, in vsi si želimo in upamo, da bi ne bilo zadnje.

TRŽAŠKA IN GORIŠKA MLADINA NA KOROŠKEM

Vezi med zamejsko mladino so se v zadnjih letih zelo okrepile. Izmenjujejo se kulturni nastopi, študijski dnevi, duhovne vaje in izleti. Tak izlet je

priredila tržaška in goriška mladina dne 31. avgusta in 1. septembra. Z avtobusom se je preko Trsta in Gorice podalo 50 mladih fantov in deklet preko trbiške meje na Koroško, kjer so obiskali Marijino cerkev na otoku Vrbskega jezera, Celovec in njegove zanimivosti, Gosposvetsko polje in cerkev Gospe svete, kjer je v nedeljo daroval sv. mašo g. Reven iz Celovca. Od tu se je primorska mladina podala v Podjuno in škocijan, kjer so imeli v farni dvorani kulturno prireditev. Udeleženci so bili zelo zadovoljni s potekom izleta in še posebno z novimi prijateljstvi, ki so jih sklenili s koroškimi brati.

MARIJANSKI SHOD NA OPČINAH

Vsakoletni marijanski shod na drugo nedeljo v septembru na Opčinah je bil letos v zelo slabem vremenu. Procesija se je kljub dežju vršila in udeležba je bila zelo številna. To je bil letos že 15. marijanski shod na Opčinah in primorski katoličani so na tem shodu ob slovesnem sklepu izjavili: 1. sinovsko vdanost sv. očetu; 2. vdanost in poslušnost krajevnim škofom; 3. sinovsko vdanost in zvestobo našemu dragemu narodu; 4. vzgojo mladine v slovenskih katoliških zavodih in 5. podporo katoliškemu slovenskemu tisku.

PROSLAVA SV. CIRILA IN METODA NA SVETI GORI

V nedeljo, 15. septembra je bila na Sveti gori veličastna proslava slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Z vseh strani Slovenije in predvsem iz novogoriške apostolske administrature pa tudi iz Trsta in Gorice je prišlo ogromno število romarjev. Cenili so jih nad 10.000. Bilo je to največje romanje po drugi svetovni vojni, ako izvzamemo slovesni prenos milostne podobe sve-

togroske Matere božje aprila leta 1951. Spovedovanje se je pričelo v soboto ob 17 in je trajalo nepretrgoma do 14 naslednjega dne. Spovedovalo je skupno nad 20 spovednikov. Sv. maše so se nato vrstile od polnoči dalje nepretrgoma. Slovesnost je otvoril delegat A. Simčič, solkanski župnik. Proslava je dosegla svoj višek s peto sv. mašo v staroslovenskem jeziku, a v latinskem obredu, ki jo je daroval delegat g. Simčič. Krasno je prejeval dorberški cerkveni zbor, ki zasluži vso pohvalo in priznanje. Po sv. maši je vsa cerkev mogočno zapela zahvalno pesem. Nato je sledila še maša v vzhodnem obredu, ki jo je daroval dr. Janežič. V teku te proslave so bili tudi številni govori, ki so poudarili, da moramo ostati zvesti veri, ki sta nam jo prinesla sv. brata Ciril in Metod, zato tudi zvesti papežu in Rimu. Slovenci novogoriške apostolske administrature so se tako prav častno oddolžili spominu svetih bratov.

ZMAGOSLAVJE MATERE BOŽJE NA BARBANI

Slovesnostim v čast barbanski Materi božji ob stoletnici njenega kronanja se je v ponedeljek 23. septembra pridružilo tudi naše ljudstvo. Na tem prijaznem otoku sredi Jadrana se je zbralo nad 1000 vernikov in 35 duhovnikov. Večina jih je bilo iz goriške nadškofije, vendar so prišli tudi številni iz Trsta in tudi s Koroške. Imeli smo izredno čast, da smo po 30 letih lahko pozdravili v naši sredi slovenskega škofa v osebi mariborskega msgr. dr. Maksimilijana Držičnika. V treh govorih, ki jih je imel zjutraj pri zborni maši, ob 10 pri svoji slovesni pontifikalni in popoldne po procesiji z Marijinim kipom po otoku, nam je lepo razvil in povezal življenje našega svetniškega škofa Slomška s sv. bratoma Cirilom in

Metodom. Še prej je msgr. F. Močnik prebral pismo goriškega nadškofa, ki se zaradi bolezni slovesnosti ni mogel udeležiti. Škof Držičnik se je s svojim preprostim, domačim zadržanjem vsem pri ljubil in še dolgo smo ga navdušeno pozdravljali, ko se je njegov motorni čoin odtrgal od barbanskega otoka in ga odpeljal proti Gradežu, od koder je odpotoval v Rim na drugo zasedanje cerkvenega zbora.

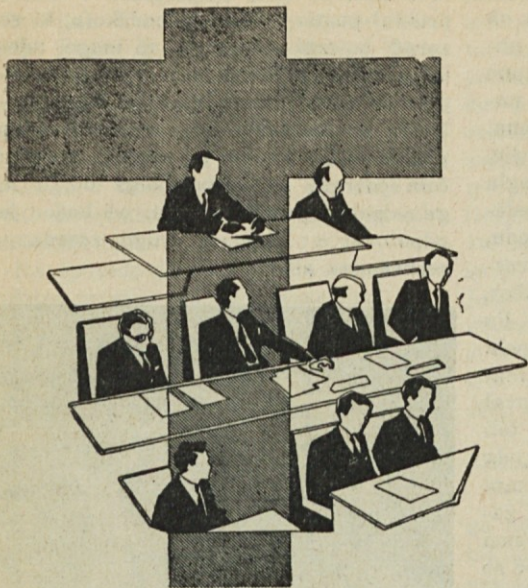

Za kaj bomo molili v tem mesecu?

Splošni molitveni namen: Molimo za pospeševanje svetovnega miru po medsebojnem spoštovanju, zaupanju in ljubezni.

Misijski molitveni namen: Molimo da bi misijoni pomagali upostaviti Kristusov mir po svetu.

Molitvena zveza za slovensko domovino: Mali narodi še prav posebno potrebujejo mir za svoj obstanek in napredek. Zato veliko molimo, po namenih svetega Očeta ta mesec, da bi Slovenci povsod znali pospeševati medsebojno spoštovanje, zaupanje in ljubezen med narodi.

VZGAJAJMO v VELIKODUŠNO MLADINO

Neki dečko se je prijavil za malo semenišče. Vprašali so ga, čemu bi hotel biti duhovnik. „Zato,“ je bil kratek odgovor, „ker duhovnik zjutraj konča z mašo in je ves dan potem prost.“ Seveda ni bilo nič iz takega „poklica“. Pokazal je majhno, sebično dušo.

Preizkusni kamen

Velikodušnost je preizkusni kamen poklica. Smeli bi celo trditi: od velikodušnosti je vse odvisno. Omenjeni dečko je hotel biti duhovnik zato, da bi lagodno živel. A se je zmotil: življenje duhovnika ni udobno, mirno življenje. Je življenje nemirnega apostola, ki nadaljuje veliko Jezusovo delo. Kot je o sebi rekel sv. Pavel: da ga vsak dan razjeda skrb za vse cerkve (2 Kor 11, 28). Duhovnik ves živi za božje kraljestvo. Če treba, pozabi nase, na svoje želje in potrebe, žrtvuje svoj čas, svoje

zdravje, celo svoje življenje, ker ne živi več sebi, ampak v njem živi Kristus.

Ko je Jezus gledal judovsko ljudstvo, je z žalostjo dejal: „Množice se mi smilijo, ker so kakor ovce brez pastirja.“ Nekaj te bolečine mora čutiti vsak, ki želi biti duhovnik. Srce, ki ni zmožno ljubiti vsega sveta, je premajhno za duhovniško službo.

Vprašali so nekega župnika, kateri dan je bil najbolj srečen v njegovem življenju. Brez odlašanja je odgovoril: „Bilo je na božič. Malone vso noč in ves dan sem bil v cerkvi, spovedoval, maševal, s polnimi rokami delil božično veselje, da na koncu zame ni nič ostalo... Zvečer sem na smrt utrujen legel. Komaj sem dobro zaspal, že me s silo zbude: treba k bolniku! Napravil sem se in odšel s spremljevalcem — dve in pol uri daleč v hribe, po temi skozi veter in dež, po blatu in snežni

brozgi. Spravil sem z Bogom človeka, ki že leta ni bil v cerkvi. Ko sem se vrnil, je bilo skoraj že jutro — štefanje jutro. Kmalu bom moral spet v cerkev. A vedel sem: s to žrtvijo sem odprl vrata večnega veselja eni duši, ki bi se brez mene najbrž pogubila. Bil sem tako srečen, da sem čisto pozabil na spanje: pokleknil sem pred tabernakelj in se Bogu zahvalil za to naj-srečnejšo uro mojega življenja.“

Le za velike duše

Duhovniški poklic je najlepši poklic, a samo za velike duše. Za srca, ki so sposobna za velike stvari; za kaj večjega, kot je lastna malenkost. Za ljudi, ki se morejo navdušiti za visoke vzore, ideale. Za takšne velja, kar je rekel neki novomašnik: „Hvala večnemu Bogu, da nam je odprl možnost duhovniškega poklica. Če bi ga ne bilo, bi ga bilo treba ustanoviti, sicer res ne vem, za kaj naj bi sploh živel.“

Ignacij Lepp je bil velik brezverec, celo širitelj brezverstva. Toda spoznal je Kristusa in postal katoličan. Naj postane še duhovnik? To zanj sploh ni bilo vprašanje. „Čutim, da nisem, kakor drugi ljudje,“ je govoril. Ni mogel živeti samo za jed in pijačo kot toliko drugih. Moral je svoje življenje posvetiti velikemu cilju. Bil je človek velike duše, zato se ni mogel zadovoljiti z malenkostmi. Veliki cilj svojega življenja je našel v poklicu katoliškega duhovnika.

Kjer pa ni velikih ljudi, tam ni duhovnih poklicev. Kdor ima majčkeno, tesno srce, kdor živi ves zase, kdor ve samo za svojo udobnost, za svoj nizki, kratki užitek, za svojo čast, za svoj žep, ni prikladen za Kristusovega so-delavca.

Pekoče vprašanje

Zakaj danes primanjkuje duhovnih poklicev? Mnogi mislijo: Zato, ker ni več idealne mladine. Obupani gledajo mladino, ki teka samo za tistim, kar je prijetno, ki ne ve več za nič velikega in svetega.

Ali imajo prav? Zdi se, da ne. Še je na svetu mladina, ki se zna žrtvovati za svetle vzore. Kako zna biti naša mladina požrtovalna; ni ji mar zloženih cest, ampak se vzpenja po gorah; ni skoraj vrha na svetu, ni tako težavne stene, da je ne bi navdušeni planinci premagali. Poglejmo športnike vseh vrst: kakšni strogi disciplini se podvržejo, v hrani, spanju, pri delu in treningu; na kocko stavljajo svoje zdravje in celo življenje, samo da zboljšajo rekord za nekaj centimetrov ali desetink sekunde!

Poglejmo tehnike in znanstvenike: leta in leta se trudijo noč in dan, da bi v nečem izpolnili kak izum. Poglejmo raziskovalce puščav in podzemlja in večnega ledu, spomnimo se podmorničarjev in letalcev ter raketnih pilotov — o, ni mogoče dvomiti, da je današnja mladina še vedno polna idealizma!

Saj mladina drugačna ne more biti! Bog je svet tako uredil, da ima mladina pogum, veliko srce, veselje do tvegovanja — kajti na mladini je bodočnost sveta!

Res pa je nekaj drugega. Današnja mladina usmerja svoje navdušenje preveč v službo minljivih idealov. Športna zmaga je hitro pozabljena, vrh dosežen, rekord presežen — in potem? Potem siedi razočaranje, praznina, življenje brez idealov. Zato se po naših cestah spreha toliko mladih starcev, mladine brez idealov, mladine, ki ne ve več, v kaj naj obrne svojo mladost in moč.

O, ko bi vedeli mnogi fantje in dekleta, kakšno neizčrpno bogastvo jim je pripravil Bog v duhovnem poklicu! Ko bi vedeli, kako polno je srce apostola! Sv. Frančišek Ksaverij „največji misijonar vseh časov, je bil ves nesrečen ob misli, da so trgovci zaradi ničvrednega denarja prej prišli na Japonsko kot pa misijonarji zaradi duš. Iz bolečega svetnikovega srca je privrelo pismo, ki ga je poslal na evropske univerze: „V duhu hodim po evropskih vseučiliščih ter vpijem kot brezumnež. Od daleč govorim onim, ki imajo več znanja kot ljubezni. Gorje, koliko duš propada zaradi vaše brezbriznosti! Ko ne bi dijaki mislili samo na svojo šolo, ampak tudi na odgovornost, ki jo dolgujejo Bogu... od srca bi vzkliknili: tu sem, Gospod! Pošlji me, kamor hočeš, čeprav v Indijo!“

Katero velikodušno srce ne bi vzplamtelo, če sliši za možnost, da nekaj stori za ves svet! In to za boljši svet, celo za najboljše, kar se v svetu sploh da narediti — da prinese svetu Kristusov mir in odrešenje. Kaj bi moglo biti večjega, kaj važnejšega, kot je večnost? Sv. Avgustin je živel v dobi, ko se je podiralo rimsko cesarstvo. Mladi narodi so vdirali v Evropo in Afriko in povsod se je čutilo: nova doba zgodovine prihaja. A v njegovih očeh je bil ves ta prelom samo kratka epizoda, neznaten pripetljaj ob robu druge, resnične in veličastne drame: večne borbe med lučjo in temo, med Kristusom in satanom, med grehom in milostjo, med smrtjo in življenjem. Katero veliko srce ne bi hotelo sodelovati pri zmagi luči nad temo? Katera velika duša ne bi hotela prevzeti samostojnega deleža v tem gigantskem dvoboju?

Kdo bo vzgojil mladino k velikodušnosti? Krščanska družina. Tudi krščanska družina ne živi samo od zraka. Tudi ona mora skrbeti za vsakdanji kruh; toda to je samo ena prošnja v njenem očenašu. Zato se krščanski starši ne bodo pogovarjali samo o zaslužku, letini, dobičku; tudi ne samo o tem, kaj si bomo še omislili in kje si kaj privoščili, ampak bodo svojim otrokom odkrivali široka obzorja božjega kraljestva, potrebe luš, veliko čast apostolskega delovanja. „Pridi k nam tvoje kraljestvo!“ Ta prošnja iz očenaša naj postane geslo naših družin.

Poznejši misijonar in mučenec Just de Bretonnieres je kot majhen deček prvič slišal o poganih, ki stanujejo na drugi strani zemlje. V domačem vrtu je izkopal luknjo, da bi prišel v zvezo s temi pogani, ki jih je tako ljubil. Legei je na tla, nastavil uho na luknjo in napeto prisluškoval. Mati ga je tako našla in začudeno vprašala, kaj počne. Šepnil je: „Tiho, mama, poslušam Kitajce, ki me kličejo!“ V ozadju njegovega poklica je bila družinska vzgoja, ki je v nežno srce vtisnila velikodušno in vesoljno ljubezen Kristusovo.

Mati se je naslonila nad zibelko. Poje nežno uspravanko detetu, sanja o njegovi bodoči sreči. Kaj ko bi ji kak prerok odkril bodočnost in pokazal otroka nesrečnega, zgodaj umrlega, morda v vojski padlega, ali bi še pela uspravanko? Nehala bi, njeno srce bi vztrepetalo od bridke žalosti.

Marija pa je od prvega trenutka vse vedela in nikdar ni za trenutek omahovala!

Marija je vzor velikodušnosti.

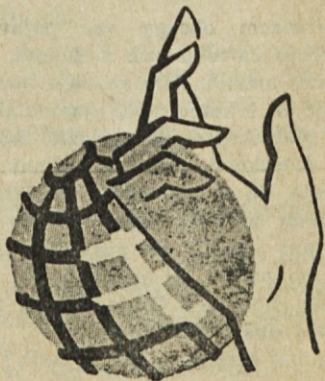
P. Mihael Žužek, D. J.

LOČENI BRATJE IN CERKVENI KONCIL

Predsednik tajništva za zedinjenje kristjanov kardinal Bea prikazuje v nekem članku, stališče protestantov do koncila in navaja odobravanja in težave, na katere je naletela objava cerkvenega zbora pri 250 milijonih ločenih bratov. Najprej nas spominja, da so protestantske skupnosti z zgražanjem zavrnilo tisto vrsto povabila, ki jim je bilo dano ob priložnosti prvega vesoljnega cerkvenega zbora, nato pa kardinal Bea prikazuje spoštljivo pozornost ločenih bratov, ki je, kot je izjavil papež XXIII. sam, značilna za sedanjo pripravljalno dobo drugega vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora. Mnoga priznanja in upanja se osnavljajo na osebo in na sposobnosti svetega očeta, kot to izhaja iz izjav številnih uglednih predstavnikov protestantskega sveta kot sta doktor Ramsey, novi canterburyski nadškof in protestantski škof v Pittsburgu v ZDA, ki je posvetil svoje celotno pastirsko pismo papežu Janezu XXIII., dalje dr. Hans Lilie luteranski škof v Hanovru in predsednik nemške zveze evangeljsko-luteranskih cerkva in drugih. Zanimanje za koncil se kaže razen tega tudi v številnih razgovorih med katoličani in nekatoličani, do katerih je prišlo v Maria Laach, v Frankfurtu na Meni, v opatiji Niederalteich na Bavarskem in v drugih krajih. Končno je zelo pomemben tudi ugoden sprejem tajništva za zedinjenje kristjanov s strani nekatoličanov. To tajništvo so dobrohotno ocenili, tako pravi kardinal Bea, dr. Fisher, svetovni svet cerkva, ki vidi v njem možnost

razgovora s katoliško Cerkvijo in sama široka javnost, kot je razvidno iz številnih povpraševanj za intervjuje s strani predstavnikov tiska, radia in televizije.

Če si hočemo napraviti pravo idejo o položaju, ki obstaja v protestantskem svetu v zvezi s koncilom — tako nadaljuje kardinal — moramo biti enako daleč od pretiranega optimizma kot od pretiranega pesimizma in skrbno in pogumno gledati tudi na elemente, ki so nasprotni zedinjenju, da najdemo pot, da jih premagamo. Razen težav splošnega značaja, na katere naletimo tudi danes v nekaterih protestantskih krogih, kjer govorijo o romanizmu, papizmu, želji po oblasti in ekskluzivnosti in podobnem, izhajajo največje težave iz različnega pojmovanja dogme v ožjem smislu besede in njene nespremenljivosti. Enako velike težave izhajajo iz različnosti gledišč o avtoriteti Cerkve, zlasti papeža iz razlik v pogledu narave, edinstvi Cerkve in iz pomanjkanja avtoritete v nekatoliškem okolju, kar zelo otežkoča pogajanja. Navzlic vsem tem težavam kardinal Bea zaključuje svoj članek s trditvijo, da ne smemo opustiti dela za zedinjenje, pri čemer nas podpira zaupanje v božjo milost.

Delo hudobnih duhov, o katerih smo že dvakrat poročali, danes pa zaključujemo, se kaže v laži, obrekovanju, preganjanju po raznih oblasteh in silah, v javnem mnenju, ki je vedno bolj sovražno krščanstvu, v okuženem duhu časa, kot se izraža sv. Pavel. Vprašanje je torej: „Kaj naj stori kristjan?“

Delovanje demonov

Kljub temu, da se ponaša prosvitljenstvo, da je osvobodilo ljudi od prazne vere s tem, da je odklanjalo vero v vse, kar je čutom odmaknjeno in razumu nedostopno, je rodilo vero v duhove in povzročilo pojave, po katerih stopa človek v stik z njimi. Sem štejemo takoiimenovani mediumizem, somnambulizem, magnetizem, hipnotizem in zlasti špiritizem. Tu se hočemo predvsem omejiti na najbolj znani špiritizem, potem pa še kratko omeniti sekte in nekatere sodobne pojave v umetnosti in izven nje, ki morejo omogočiti satanu neugodno vplivati na človeka.

SPIRITIZEM ALI VERA V STIK Z DUHOVI

Spiritizem obsega vse pojave, ki omogočajo človeku stik z duhovi, zlasti z dušami umrlih. Sem spadajo npr. premikanje in trkanje miz, avtomatsko pisanje. Marsikaj se da razložiti naravno. Vpliv človekove volje na odmaknjene predmete, da se premikajo, da igra violina sama od sebe, čeprav se jih takoiimenovani „medij“ ali posrednik ne dotakne, so pojavi, ki jih ni lahko jasno razložiti. Spiritisti trdijo, da so ti pojavi delo duš umrlih ljudi.

Kaj naj rečemo o teh pojavih? Naj-

prej, da duše umrlih ne morejo stopiti brez posebnega božjega dovoljenja v stik s človekom. Niti ni verjetno, da bi Bog kaj takega dovolil zato, da nasiti radovednost ljudi, ali da jih zabava. Kaj torej? Kot omenjeno, je marsikaj mogoče razložiti naravno; marsikaj pa je prevara (seveda ni vse prevara!), marsikaj pa se dogaja pod vplivom satana, ki taka znamenja izrablja, da vara človeka in utrjuje svojo oblast nad njim. Gre torej za posredovanje razumnih bitij iz onostranstva, ki imajo interese, da varajo človeka.

Eneko velja za strahove, o katerih vedo povedati razne knjige. Marsikaj je pri tem izmišljenega, marsikaj pa resničnega. Toda ni verjetno, da bi bile duše iz vic, kar smo že zgoraj povedali, niti duše pogubljenih (tudi te namreč ne morejo brez božjega dovoljenja stopiti v stik s človekom). Če gre za resnične prikazni in ne le za blodnje, tedaj gre za poseg hudobnega duha, ki si vzame človeško podobo ali povzroča razne pojave, ki jih označujemo z besedo strahovi.

KRIVE VERE IN SEKTE

Da morajo biti krive vere in nastati sekte, pove že sveto pismo (1 Kor 11,

19). Eden od namenov, ki jih ima pri tem Bog, je, dati dobrim priložnost, da se v veri bolj utrdijo. Včasih niti ne vemo, katera verska resnica nam je v danih okoliščinah bolj potrebna. Pa se pojavijo krive vere. Misionarji različnih sekt prihajajo v hiše in začno napadati neko versko resnico ali učiti ta ali oni krivi nauk. Tedaj je potrebno, da tisto resnico temeljitejše pojasnimo in se vanjo poglobimo.

Krive vere in sekte so največkrat posledica človekove nadutosti. Hudobni duh ima pri zapeljevanju vedno namen, da se trga in slabi Kristusova Cerkve in spravlja zveličanje ljudi v nevarnost. Zato moremo reči, da so vse krive vere in sekte nastale po bolj ali manj posrednem hudičevem vplivu. Namen je jasen: oslabiliti Kristusov vpliv. Že sv. pismo pravi, da je začetnik krivih ver satan. Na veliki petek prosi Cerkev skoro petnajsto let za božjo pomoč proti vplivu hudobnega duha, ki zapeljuje ljudi v krive vere.

Neke vrste kriva vera je tajiti hudiče, ki ni sicer tako pogosto, ali pa o njih molčati, kot bi jih ne bilo. Tudi molk o njih je nevaren, ker lajša hudičev delo.

RAZNI DRUGI POJAVI V ZVEZI S HUDIČEM

Da ima komunizem zveze s hudičem, je zelo verjetno. Zdi se, da jih je imel tudi nacizem. To, da je Cerkev svarila pred obema zmotama, in jih obsodila, potrjuje našo trditev. Tudi prostozidarstvo je označil Leon XIII. za pospeševalca satanovega kraljestva in za preganjalca božjega kraljestva na zemlji; preganjanja ga s satanskim sovraštvom.

Poglejmo še eno polje, kjer se kažejo učinki satanovega delovanja. Govorijo o magiji, umetnosti, ki na razne

načine (zdaj po barvah in črtah, zdaj po glasovih, zdaj po ritmu in taktu) omamlja človeka in povzroča slične učinke in posledice, kakor so jih povzročala mamila: neko vrsto ekstaze, zamaknjenja. Prelat Maeder pravi: „Neizmerno število angelov, dobrih in hudobnih duhov, navdihuje dan za dnevnoč za nočjo ljudi in jih vodi v boj za dobro in slabo. Vse, kar napravi človek dobrega ali slabega, je sad navdihnjenja dobrih ali zlobnih duhov.“ Če opazujemo, kako vpliva npr. glasba, zlasti nekatere oblike jazza, razne popevke po melodiji in divjih glasovih, kako se ljudje izredno navdušujejo zanjo, in kako jih mikajo ekstatični plesi, tedaj se ne bomo čudili, če se more poslužiti tega tudi satan, kakor se ga poslužuje v šamanizmu, čigar posnemanje je velik meri današnja glasba. Posebno omamljivo vplivajo razna tolkala, razne oblike pihal (kot pri šamanih), dalje ritem in takt. Človeku se zdi, da gre za neko obsedenje po hudem duhu. In ples, ki ga izvabi taka glasba, sliči vidovem plesu živčno bolnih.

Tudi barve in oblike zlasti takoimenovanega surrealizma, vplivajo v podobnem smislu kot glasba. Seveda je njihov vpliv odvisen od svobodne volje ljudi; če se mu človek preda, mu ne more škoditi.

Še marsikaj bi se dalo povedati o umetnosti, tako glede tega, kar smo omenili, kakor glede drugih panog, pa naj zadostuje to, kar smo o tem povedali.

KRISTJAN IN DEMONIZEM

Gre se za to, da povemo nekaj misli o odnosih kristjana do demonizma ali delovanja hudobnega duha med ljudmi.

Prvo, kar moramo vedeti, je, da se

kristjanu, ki vzame resno svoje krščanstvo, satana in njegovega vpliva ni treba bati. Kristus ga je premagal; vpliva mu sicer ni vzel, pač pa ga je omejil in dal vsakemu svojemu učenecu pomoč v boju proti njemu. Satan more delovati samo toliko, kolikor mu dovoli Bog in kolikor mu človek sam dopusti.

Važno je, da to vemo, zlasti dandanes, ko opazujemo stopnjevano delovanje demonov na vseh področjih. Kaže se v širino, kjer zajema ves svet; kaže se v globino, kjer uporablja vse mogoče sile in sredstva v boju proti Kristusovemu kraljestvu na zemlji. To prizadevanje je posledica pričakovanja dokončne sodbe in dokončnega pogubljenja. Je torej znamenje strahu, ki ga imajo hudobni duhovi, ker vedo, da bo kmalu končana njihova vlada nad svetom. Spomnimo se besed, ki so jih izgovorili hudiči, ki so šli iz obsedenca v Gerazi: „Mar si prišel nas mučiti pred časom?“

Delo hudobnih duhov se kaže v laži, obrekovanju, preganjanju po raznih oblasteh in silah, v javnem mnenju, ki je vedno bolj sovražno krščanstvu, v okuženem duhu časa, kot se izraža sv. Pavel. Kaj naj kristjan stori?

Če smo rekli, da se kristjanu satanovih spletk in poskusov in poskusov ni treba bati, tedaj moramo pokazati na prvi pogoj, ki ga je treba spolniti; ta pogoj je, vera. Prvi pogoj zmage satana nad človekom je nevera. Po krstu smo bolj izpostavljeni napadom hudobnega duha kot pred njim, kajti prav po krstu smo prerojeni za Boga, smo božja last. To pa hoče satan za vsako ceno preprečiti. Zato se bori proti krstu in za odpad od vere. Če se pa po veri oklenemo Boga, nam satan ne more nič. Zavarovani smo proti vsem silam in močem (Ef 6, 10).

Potem pa spolnimo še tri pogoje. Prva dva omenja apostol Peter (1 Petr 5, 9). Prvi je treznost. „Treznost bodite!“ nam kliče. To pomeni: Vzemite stvar s satanom resno! Satan je nevaren. Vedno skuša pridobiti, osvojiti, ali, kot pravi Peter, „požreti“ vse božje prijatelje. Ne omalovažujmo stvar! Ne smejmo se ji! Gre za božje kraljestvo in za duše.

Drugi pogoj je: „Čujte!“ to je: Bodite previdni, mislite s svojo glavo in ne zaupajte! Danes je vse okuženo. Ko vzameš revijo v roko, bodi čuječ! Ko odpreš radio ali televizijski aparat, ko kupuješ knjige in greš v gledališče, čuj!

Tretji pogoj pa navaja apostol Janez, ko opominja: „Preskušajte duhove“. Sposobnost preskušati jih, je izreden dar božji. Hudič se skriva tudi v podobi angela, prijatelja, gorečnika. Za ta dar je treba prositi in moliti: „Ne vpelji nas v skunjavo.“ Poslušati moramo tiste, ki so modrejši in bolj izkušeni ko mi. Zlasti zaupajmo tistim, ki jih pošilja Cerkev, da nas vodijo.

Če stori kristjan vse, kar je v njegovi moči, če ne zaupa sebi in računa na božjo pomoč bo kljub naporom satanskih sil, ostal zvest Bogu in Cerkvi.

Dr. Franc Mihelčič, Avstrija

Dve imaš roki v dajanje,
dve imaš roki v jemanje.

Fran Levstik

SODOBNI ROMAN

O TASJI LUBKOVI

Sodobni ruski romanopisec V. Terdjakov je napisal roman z naslovom „Čudežna ikona“, ki je bil l. 1962 filman. Vsebina je v kratkem sledeča:

„Kdo me potrebuje, zakaj sem rojena?“

Učenka 10. letnika šole piše v svojem zvezku, ki ga je neki učenec pokazal ravnatelju šole, strmečemu nad vsebino, ki jo je napisala najboljša učenka v razredu, namreč Tasja Lubkova: „Ni mogoče živeti brez vere... Človek mora verjeti v Dobro in v Pravico. Toda dobro in pravično, to je nekaj abstraktnega, težko je, to si predstavljati na konkreten način. Ne morem si predstavljati števila 5. Toda ko mi kdo reče: pet zvezkov, pet bucik, tedaj si jih takoj predstavljam. Zame morejo bucike in zvezki konkretizirati število pet. Bog se razodeva v Dobrem in v Pravici. Torej verujem v Dobro in v Pravico. Toda če verujem v Dobro, moram enako verovati v Boga...“ In še naprej modruje učenka: „Tudi če Bog ne bi bival, si ga je treba predstavljati in ga nositi v svoji duši... Kdo me potrebuje, zakaj sem rojena?... Vendarle eksistiram (bivam) zaradi nečesa! Ali slučajno? Da naj bi bila brez vsakega pomena prišla na svet 5. avgusta 1942? Zato da bom živela 60 ali 70 let in potem umrla, za vedno izginila — jaz Tasja Lubkova?“

„Teta Sima veruje, da človek po svoji smrti ne izgine...“

Tasja Lubkova se spomni na svojo blago, sončno vedro, čeprav resnobno in vedno delavno in za vse dobro požrtvo-

valno teto: „Teta Sima veruje, da človek po svoji smrti ne izgine; to, kar je v njem najvažnejšega, namreč duša, živi vekomaj. Kako lahko bi bilo moje življenje, če bi živela s tako vero! Če bom večno živela, če sem nesmrtna, tedaj ni važno, da nisem lepa, da čas hiti in da še ne poznam ljubezni. Časne stvari so to, torej niso tako važne. Nimam vere, in vendar človek ne more živeti brez vere...“ In v zvezku teko črke kakor v močnem miselnem naporu za osvoboditev dolgo zaželenega vrha, s katerega obseže pogled vsa obzorja: „Duh more postati moč, pustiti more za seboj sledove. To pomeni, da biva! Zakaj ljudje ne verujejo v Boga? Zakaj?“

Potem Tasja modruje: „Kako nepotrebno je hoditi v cerkev, kakor to dela teta Sima — saj kdor veruje v Boga, ne potrebuje cerkve!“

Pozneje pa je Tasja kljub temu šla v cerkev. Kar ni je strpelo in je šla za svojo teto, da bi videla, kaj je vendar takega v cerkvi, da na teto tako vpliva in jo napravlja za najbolj sončnega in najboljšega človeka, kar jih je Tasja kdajkoli videla. Ob bogoslužju sliši Tasja, kako navzoči s pretresenostjo izgovarjajo Kristusovo ime in ime njegove Matere, Bogorodnice. In tedaj Tasja čuti, čemu cerkev kot stavba in čemu Cerkev kot družba vernikov: Ljudje ne smejo verovati ločeno drug od drugega. Skupnega Boga imajo, zato se morajo od časa do časa zbrati skupaj, verovati skupaj.“ Nekoč je Tasja mislila, da verniki v cerkvi svoje molitve usmerjajo

le na stene, na katerih so naslikane svete podobe, „ikone“. Zdaj vidi, da gre tu za nekaj čisto drugega. „Ljudje morajo celo usmerjati skupno svoje molitve na ‚stene‘. A Bog, ki je upodobljen na stenah, ni Bog, marveč simbol Boga. Podobno kakor so n. pr. črke v pismu simbol glasov in besed: vidim pismo in izgovarjam ustrezene besede. Vidim ikono in imam občut, čustvo, ki ga moram imeti v odnosu do Boga...“

„KAKO LAHKO BI BILO ŽIVLJENJE“

Tasja Ljubkova je bolj in bolj pogosto začela hoditi k teti in z njo k bogoslužju. Teta Sima, tako preprosta in neuka v stvareh, s katerimi si je Tasja polnila v šoli glavo, a polna življenjske modrosti, ji je marsikaj pojasnila. Tasja je začela verovati z vso dušo in življenje se ji je zdelo zdaj obsijano s čudovito lučjo, katera sija z ikon kot odsev onstranske luči in prodira v srce kot seme neminljivega vstajenjskega življenja tam preko praga smrti, ki pravzaprav ni smrt, marveč prehod k polnosti življenja. Zdaj je Tasja vedela, da je Kristus živa ikona nevidnega Boga, čudoviti odsvit božjega veličanstva in „podoba njegovega bitja“. Prej se ji je Bog zdel nekaj abstraktnega, silno oddaljenega, človekutujega, ako ne celo čisto praznega. Zdaj ji je srce zaigralo ob občutju božje bližine in njegove osrečujoče navzočnosti, posebno ob prejemu sv. evharistije. Čutila je silno resničnost besed sv. Janeza: „Bog je ljubezen. V tem se je razodela božja ljubezen do nas, da je Bog na svet poslal svojega edinorojenega Sina, da bi mi po njem živeli. V tem je ljubezen: ne da smo mi ljubili Boga, temveč da je on nas ljubil in poslal Sina v spravo za naše grehe“ (1 Jan 4, 8—10).

Tasja, najboljša učenka ne le v

svojem razredu, marveč ponos svoje šole sploh, se ni dala odvrniti od svojih poti k teti in z njo v cerkev, tudi tedaj ne, ko so ji določno povedali, da si je s tem zaprla pot na visoko šolo. Nič ni pomišljala, ko je končno veljavno stala pred odločitvijo: ali — ali. „Kako lahko bi bilo moje življenje, če bi živela s tako vero!“ je nekoč zapisala. Zdaj je imela trdno vero v Kristusa in v tisti smisel življenja, ki nam ga odkriva Kristusov nauk in njegova oseba. Tudi je niso navdale sovražne misli ali težnje do kogarkoli. Hotela je biti tudi tukaj dosledna in jasna. Saj je pač vedela: „Poglejte, kakšno ljubezen nam je skazal Oče, da se imenujemo in smo otroci božji. Zaradi tega nas svet ne pozna, ker njega ni spoznal“ (1 Jan 3, 1).

D. A.

Kuski menih

Advent med Slovenci

Rekli smo že, da so Slovenci včasih obhajali advent od sv. Martina naprej. Kakor post, je tudi advent prepovedan čas, ko zamrejo svatovščine, veselice, vasovanja, petje in vriskanje. Advent je svet čas, pa poln veselega pričakovanja. Na zunaj je dajal adventno podobo v nekaterih krajih adventni venec, krancelj, ki je visel, okrašen s trakovi resnih barv, s stropa nad mizo. Najbolj splošna navada skozi ves ta čas pa so bile

zornice,

zgodnje sv. maše v farnih cerkvah. Ker so v grudnu že dolge, navadno ne jasne noči, je bilo treba hoditi k zornicam z bakljami in svetilkami. Zornicam so rekli ponekod tudi zorne, svitne, adventne ali zlate maše ali pa kar na kratko svitne. Udeležba je bila pri zornicah povsod na Slovenskem velika in pri teh mašah so v mnogih krajih prepevali cerkveni pevski zbori. Najpogostejša cerkvena pesem „Vi, oblaki, ga rosite...“ je pa nemškega izvora. Med zornicami ali po njih so se ljudje tudi spovedovali, kar v adventu ni bilo skoraj manj v navadi, kot za Veliko noč. Pravili so včasih, da so videli na temni poti k zornicam razne strahove, v Prekmurju džilére, to je geometre, ki so svojčas zemljo krivično premerili in bi zdaj radi s prestavljanjem mejnikov nepravilnost popravili.

Oni, ki niso mogli k zornicam. so doma molili rožni venec, ki je bil poleg zjutraj običajen sicer posebno ob adventnih večerih. V Prekmurju so se radi zbirali zvečer k zbiranju koščic (bučnic), koruze in fižola. Tam so si sosed-

je pripovedovali razne zgodbe in tudi skupno molili, obenem pa pripravljali že razne stvari za Božič.

V prvi polovici adventa so trije svetniški godovi, ki so bili včasih vsi na Slovenskem zelo v čisljih. Prva je sveta **Barbara**, 4. grudna. Je ena izmed 14 priprošnic v sili, varuhinja pred naglo in neprevideno smrtjo, posebno zaščitnica rudarjev, kjer je nevarnost za takšno smrt najbolj česča. Častijo jo posebno tudi gospodinje in krojači. Na vzhodnem štajerskem in v Prekmurju so hodili na ta dan okrog polazarji, polaziči, nekakšni koledniki. Od hiše do hiše so voščili sv. Barbaro. Bili so že večji dečki, od 10. do 14. leta. V Prekmurju so nosili s seboj polena, poklekovali nanje, jih pustili v hiši, potem pa vzeli s skladovnice na dvorišču nova polena. Za voščilo so dobili kakšen dar. V Beli Krajini so ta dan narezali česnjevih vejic in jih vtaknili v vodo, da bi do božiča ozelenele.

Sv. Miklavž (6. grudna.)

Miklavževanje ni izrazito Slovenska ljudska navada in doslej ni bilo mogoče nesporno ugotoviti, kje v Srednji Evropi je njegov pravi začetek. Sodiijo, da v srednjeveških verskih igrah v samostanih. Niti pojave parkeljev ne morem točno obrazložiti. Ena verzija jih izvaja iz pošasti, ki na starih slikah dela v jamboru vihar na morju, katerega Miklavž umirja. Boris Orel pa ugotavlja, da imajo parkeljni krinke pustnih demonskih likov (v ptujski okolici je nedvomno velika sličnost parkeljnove in kurentov), koroška Marjeta pa je doma v božičnem demonskem svetu

(pehtra baba). Vsekakor je sv. Miklavž na Slovenskem zelo popularen svetnik in že iz srednjega veka izvirajo številne cerkve, njemu posvečene.

Miklavžu otroci nastavljajo ali pa ga rodbine na domu pričakujejo, dostikrat oboje. Nastavljali so mu otroci na okna, predvsem škornje, peharje in klobuke, da je ponoči spustil vanje svoje darove. Obisk Miklavža po rodbinah je imel pri nas nekatere posebnosti. Na Gorenjskem je že nekaj dni pred svojim godom metal v „hiše“ otrokov darove in ker so takšnega Miklavža največkrat igrale ženske, so v nekaterih krajih pravili, da meče darove dekla, če so otroci delica in metalca darov slučajno zapazili. Drugod so hodili tudi parkeljni že več dni pred svetnikovim godom otroke opominjat in strašit. Podobno je bilo ponekod na alpskem štajerskem. V Železnikih sta spremljala Miklavža njegov kaplan in sv. Anton; slednji je postal pozneje tudi drugod zelo pogost spremljevalec. Zelo slovesno je miklavževanje na Koroškem pod Svinjo planino. V spremstvu so Mihej, norec in Rupej (nemški Ruprecht), ki jih je ljubljanski šentpeterski Orel spremenil v Pedenj-človeka in Laket-brado. Spremstvo angelov in hudobcev je zelo številno; z njimi sta Marjeta: pehtra baba in v belo rjuho zavita Smrt. Na vzhodnem štajerskem hodi Miklavž med večerjo ali tja, kjer luščijo bučne peške. Posebna oblika miklavževanja je bila doma na Murskem polju. Tam so bili v Miklavževem spremstvu poleg angelov in parkeljnov tudi župnik, kaplan, školnik (učitelj) in hudičev gonjač.

Brezmadežna

Proslava praznika **Brezmadežne** je novejšega izvora in so skrbeli zanj v

mestih dijaštvo, na deželi pa Marijina družba in prosvetna društva. — Pač pa je stara ljudska svetnica sveta Lucija (13. grudna). Zaradi njenega imena (Lucija, Lux) je nastala legenda, da so ji iztaknili oči, dasi so jo v resnici obglavili. Postala je priprošnjica za dober vid. V Beli krajini na ta dan niso nič delali, ker bi sicer kuram zakrpalo jajčnik, da ne bi več nesle. Na Koroškem vsaj ne šivajo ne in je zato svetnica zavetnica šivilj in krojačev, v Prekmurju pa tudi čevljarjev. Tudi razne prazne vere so bile ta dan v veljavi, kar bo morda s tem v zvezi, da je veljal ta dan svojčas za prvi zimski dan. Na vzhodnem štajerskem je to nekakšen drugi Miklavž. Dve ženski sta se oblekli, ena v črno Lucijo in druga v njeno belo strežnico. Lucija je nosila krožnik z nožem in (živalskimi) očmi in pozivala otroke k molitvi, sicer jim je grozila, da jim bo oči iztaknila. V Prekmurju se je sv. Lucija imenovala Luca. Na vzhodnem štajerskem in v Prekmurju so se mnogi običaji od Barbarinega prenesli na god sv. Lucije. Tudi ta dan so hodili okrog polazarji ali polaziči; navsezgodaj so prišli voščit dobro jutro; eden, starejši pa je šel polagat živini. Za voščilo in polaganje živino so dobili poseben hlebček kruha, imenovan lucijšak. Manjši otroci so pa hodili v Prekmurju h kokodakanju. Voščili so v hiši „kokodak“ in razno srečo pri prireji živine in domače perjadi. Tudi kokodakarji so nosili drva in na njih med voščilom klečali. Za ta voščila so dobivali razne darove. Tudi na Lucijino so Belokranjci potaknili češneve vejice v vodo, da bi do božiča ozele, torej tudi tu zveza z Barbarinim dnem.

Najganljivejša adventna nevada pa

Marijino popotovanje,

tudi Marijino nošenje ali prenočevanje imenovano. V začetku adventa so določila vaška dekleta devet vrednih hiš v vasi, v katerih bi Marija zadnjih devet dni pred božičem vsako noč enkrat prenočevala. Izbrale so si najlepši Marijin kip v vasi, ki so ga potem v procesijah prenašale od hiše do hiše. Ponekod so postavila dekleta Marijin kip na posebno nosilo, drugod ga je nosilo le eno dekle. Večkrat so dekleta kip oblekla v svilnato obleko kot so po slovenskih Marijinih cerkvah dostikrat kipi oblečeni.

Devet večerov je nekakšna devetdnevnic, pomeni pa tudi devet mesecev, ko je Marija Jezusa nosila, in devet korov angelov. Prvi večer so dvignila Marijo v hiši, kjer so jo posodili. Udeleženci procesije so imeli prižgane sveče. Z nošenjem Marije so imele največ opravka dekleta in žene, a tudi možje in fantje so se pobožnosti in spreveda udeležili. Ko so Marijo dvignile, so dekleta v zboru zapela. Med nošenjem do naslednje hiše so nekateri molili rožni venec, drugi pa peli staro pesem:

„Poslušajte vsi ljudje,
sveti Jožef v mesto gre...“

V hiši, kjer naj bi Marija prvo noč prenočevala, je bil že pripravljen oltarček. Ponekod so se na videz pogajali za jeperge, kot je Marija v Betlehemu zanj prosila, potem pa jo je gospodinja ali domača hči pozdravila, poljubila in

postavila v oltarček. Nato so vsi spremeljevalci zmolili rožni venec in lavretanske litanije pa zapeli več Marijinih pesmi, sestavljenih prav za to priložnost. Domači so marsikje vso noč ,prečuli, vsekakor pa je vso noč gorela pred Marijo lučka. Drugi večer se je gospodinja ganljivo poslovila od Marije, ko so jo prišle vaščanke spet iskat, da jo ponesejo drugam. Slovesa so si bila povsod precej podobna in so se navadno končala s prošnjo, naj pride Marija tudi ob smrtni uri po prebivalce te hiše in naj jih vodi potem pred božji tron. Tudi za slovo so gospodinja in hčere, če ne vsi domači, Marijin kip poljubili. To se je potem pri raznih hišah ponavljalo vseh devet večerov, le v zadnji hiši je ostal kip do Svečnice, ko so ga v podobni procesiji prenesli nazaj k lastniku kipa.

Ta lepa navada je prišla k nam najbrž iz Tirolskega; znana je bila na vsem Kranjskem, Goriškem, v Benečiji in tudi deloma na štajerskem.

Kjer niso Marije nosili, so se zbiral v vaških podružnicah. Vsaka družina je darovala eno svečo in so vse sveče gorele ob skupni molitvi sv. rožnega venca in prepevanju adventnih pesmi. Tudi ta pobožnost je trajala zadnjih devet dni pred božičnim večerom.

Pobožnosti in navade v božičnem času smo pa že opisali v prosinčevi številki.

Marijan Marolt

.....

Cerkveni zbor bo vsem ljudem dobre volje v danes primerni obliki prikazal poslanico svete noči in razložil ter poudaril smisel odrešenja za človeški rod.

BOŽJA PREVIDNOST IN ZLO NA SVETU

Vera in razum nas uči, da je Bog stvarnik in vladar vseh stvari na svetu. Torej ne le stvarnik, ki bi stvari priklical v bitje, da bi jih potem prepustil njih lastni usodi, kot uče nekateri krivoverci, temveč tudi vladar, ki s svojo božjo Previdnostjo vodi in vlada. To božje vodenje sveta obsega dvoje: najprej to, da je Bog dal vsemu stvarstvu in vsaki stvari posebej nek smoter, potem pa, da stvari k temu smotru tudi učinkovito usmerja in vodi.

Ta božja Previdnost se razteza na vsa ustvarjena bitja, od najbolj neznanih do največjih in najbolj odličnih. Nič, kar ni bilo vredno, da Bog ustvari, ni nevredno božje modre, dobrotne očetovske skrbi in vlade. Kljub temu pa je res, da je prav človek poleg angelov poglobitvi predmet božje vlade. Razumna bitja, torej angeli in ljudje, zavzemajo namreč najbolj odlično mesto v stvarstvu. Poleg tega pa je le človek, mimo ostalih bitij, zaradi svoje svobodne volje, izpostavljen nevarnosti, da svojega smotra ne doseže. Kristus je to posebno skrb božjo za človeka izpovedal v lepo podobi: „Ali se ne prodajata dva vrabca za en novčič? In ne eden izmed njih ne pade na tla brez volje vašega Očeta. Vam pa so tudi lasje na glavi

prešteti. Nikar se torej ne bojte! Več, ko mnogo vrabcev ste vredni vi“ (Mt 10, 29-31).

Zamotano vprašanje

Do tu je vse res in prav! Toda — kaj pa božja Previdnost in zlo na svetu? Zemlja je polna zla, tako fizičnega kot moralnega! Toliko moralnega zla — greha, toliko telesnega trpljenja in bolečin, toliko nezgod! Končno ali ni delež pravičnih v tem življenju pogosto nesreča in trpljenje, medtem ko hudobni uživajo časno srečo in dobrobit? Ali ne govori vse to zlo proti božji Previdnosti? Kajti, če bi Bog mogel zlo na svetu preprečiti, pa ga ne, kaj je z njegovo dobroto? Če bi ga pa v svoji dobroti hotel preprečiti, a ga ne more, kje je potem njegova moč? V obeh primerih — kje je njegova neskončna popolnost, njegova božja Previdnost? Tako in podobno modrujejo maloverni in brezverni ljudje. Mi kristjani pa verujemo in vemo, da vse na svetu vodi božja Previdnost, da torej tudi nad zlom bdi njegovo modro, očetovsko oko, da se nič na svetu ne zgodi, za kar Bog ne bil vedel in nič, česar ne bi hotel ali vsaj dopustil. Vendar pa je res,

da tudi vernega kristjana muči večkrat vprašanje, kaj je z zlom na svetu. Veruje v božjo Previdnost, a tudi zla na svetu ne more tajiti, zato bi rad vedel, kako spraviti eno z drugim v sklad. Poskušajmo nekoliko posvetiti v to skrivnostno vprašanje!

Moralno zlo le dopušča

Bog moralnega zla, to je greha, noče in ne more hoteti, ker je upor proti njegovemu absolutnemu gospostvu. Če ga torej noče in greh kljub temu na svetu je, ga Bog pač samo dopušča in to iz nad vse modrih namenov. Bog je dal človeku svobodo, za življenjem največji naravni dar. Hotel je v človeku imeti svobodno bitje in ne sužnja, ker mu je svobodno dana ljubezen v neprimerno večjo slavo kot prisilno hlapčevanje sužnja. Bog tako ceni človekovo svobodo, da mu je nikdar ne vzame, tudi ne tedaj, kadar jo človek zlorabi proti Njemu. Svobodo je namreč možno zlorabiti. Če je po eni strani svoboda nujen pogoj za zaslužnja in kreposti ter ljubezenske predaje Bogu, pa po drugi strani tudi samo svobodno bitje more odreči Bogu dolžno pokorščino in tako zgrešiti smoter, za katerega je bilo ustvarjeno. Namen božji je, da človek svobodo porabi v dobro, ne da jo zlorabi. Bog, suvereno svoboden v razdeljevanju milosti, tudi ni bil dolžan človeku dati vseh možnih milosti in mu tako onemogočiti zlorabe svobode. Zadosti pokaže svojo modrost in dobroto že s tem, da mu da dovolj nadnaravne pomoči, s katero more svobodo prav uporabiti. Če bi bil dolžan storiti več, bi bil takorekoč odvisen od človeške zlobe, ker bi bil tako prisiljen dati toliko več milosti, kolikor zlorabnejša bi bila človeška volja.

Obrača v dobro

Toda Bog greh ne le dopušča, ampak ga zna v svoji modrosti in dobroti celo obrniti v dobro, za dosego svojih načrtov, torej končno v svojo slavo. Kolikokrat se izkaže, kako je človek s svojimi zlobnimi namerami nevedé in nehoté pripomogel k uresničenju božjih namenov. Egiptovskega Jožefa so njegovi bratje prodali v sužnost. Ne da bi vedeli in še manj hoteli, so s tem Jožefu pripravljali krasno bodočnost, sebi in svojemu potomstvu pa pravi blagoslov. Zgodovina vseh časov potrjuje vedno znova Jožefove besede, ki jih je govoril svojim bratom: „Vi ste meni hoteli storiti hudo, Bog pa je vse to obrnil v dobro.“ (Ex 50, 20).

Mimo tega, da so grehi enih pogosto drugim priložnost za krepost in zaslužnje, je pa res, da tudi dokončno nespokorjeni grešniki v peklu proslavlajo božjo veličino, namreč njegovo kaznilno pravičnost. Če Bog greh in pogubljenje dopusti, to pogubljenje ni bil prvotni njegov namen, za katerega je ustvaril človeka, o katerem je predvidel, da bo nespokorjen prestopil večnost. Prva in edina božja volja je, da se dela dobro in ne slabo. Če pa se kljub temu zaradi zlorabe človeške svobode — za katero nosi edino odgovornost človek sam — greh izvrši, potem Bog to zlorabo kaznuje pri dokončno nespokorjenem grešniku celó z večnim pogubljenjem. Zadnji smoter stvarjenja, ki je slava božja, je tako v vsakem primeru dosežen. Prvobitna božja volja je, da ga umna bitja proslavljajo s tem, da mu svobodno dajo svojo ljubezen, in s tem dosežejo svojo večno srečo. Če pa mu ta dokaz ljubezni dokončno odrečejo, tedaj Bog odloči, da ga bodo proslavljala s tem, da bodo vso

večnost priča njegove strahotne kaznilne pravičnosti.

Kaj pa fizično zlo

Tudi fizično zlo na svetu, torej telesno trpljenje in bolečine, naravne nezgode in časne nesreče ne nasprotujejo božji modrosti in dobroti in se dajo še lažje spraviti v sklad z njegovo Previdnostjo. To zlo namreč sploh ni pravo zlo, ker si z njim lahko pridobimo največjo vseh dobrin, večno srečo. Zakaj trpljenje in časne nesreče so za grešnike pogosto najbolj učinkovito, včasih celo edino in zadnje sredstvo, da se odvrnejo od svojega grešnega življenja in povrnejo nazaj k Bogu, pravičnim pa prilika za večkrat junaške kreposti, rast v ljubezni in vir bogatega zaslužnja. Če Bog hoče, da stvari gredo svoj naravni tek in s tem dopusti, da sreča in nesreča postaneta delež tako enih kot drugih, potem nam hoče s tem po besedah sv. Avgušтина povedati dvojje: prvič, da ne smemo s pretirano skrbjo in zato neurejeno iskati časnih dobrin, temveč jih raje omalovaževati, ker so jih pač deležni tudi hudobni; drugič, da se ne smemo pretirano bati časnih nesreč in trpljenja, ko pa Bog z njimi obiskuje tudi pravične.

Časna sreča na tem svetu nam tako lahko priklene srce na zemljo, medtem ko nas nesreča in trpljenje od nje odtrgata in usmerita naše hrepenenje k večnostnim vrednotam. Sv. Ignacij Lojolski je lepo dejal: „Če pogledam proti nebu, izgubi zemlja zame vso privlačnost.“ Teoretično nedvomno vsi vemo, kako nekaj minljivega je vsa zemeljska sreča, zdravje, čast, užitki, a praktično tako radi na to pozabljamo in navezujemo srce na te dobrine, da ob tem na Boga pogosto skoro pozabimo. Če pa potrka na naša vrata bolezen, če nam smrt ugrabi drago bitje,

če nas prijatelji zapuste in nam nesreča uniči premoženje, tedaj šele se živo zavemo kako krhko in nestalno je vse pozemeljsko. Nesreča in trpljenje sta resda grenko zdravilo, a mnogokrat edino učinkovito sredstvo za resen povratek človeka k Bogu.

Pogost ugovor

Še en ugovor se pogosto sliši celo iz ust dobrih kristjanov. Ali ni večkrat tako, da Bog blagoslavlja hudobne z zemskim blagostanjem, medtem ko dobrim ne prizanaša s časnimi nesrečami? Ob tem dejstvu si moramo pošklicati v spomin vsnico, da bo z dokončno pravičnostjo vsakomur poplačano šele na onem in ne že na tem svetu. Če Bog ne neha grešnikom na tem svetu dajati dokazov svoje dobrote, to pač zato, ker jih hoče privabiti nazaj k sebi, dobre pa s tem vzpodbuditi, naj posnemajo njegovo dobroto. Kristus sam nam naroča, naj v tem posnemamo njegovega Očeta, ki „veleva svojemu soncu, da vzhaja nad hudobnimi in dobrimi, ter pošilja dež pravičnim in krivičnim.“ (Mat 5, 45). Božja dobrota do hudobnih je pa lahko tudi dokaz njegove pravičnosti. Bog sicer nikomur ničesar ne dolguje, hudobnim še mnogo manj kot dobrim, a vendar hoče poplačati hudobne za tisto malo dobrega, ki so ga morda na zemlji storili. To toliko bolj, ker zanje, če vztrajajo v svoji grešnosti, na onem svetu ne bo več plačila, temveč le kazen.

Bog bo dobrim in hudobnim šele v večnosti dokončno povrnil po njih delih. Vendar pa je tudi res, da so grehi in zločini kaznovani in dela kreposti poplačana pogosto že v tem življenju. Dokaz te delne pravičnosti je že vest, ki je prvi sodnik in povračitelj tako dobrih kot slabih dejanj. A ne le te! Neredko kaznuje Bog grešnike s zem-

skimi nesrečami, medtem ko dobre poplača s posebnim očetovskim varstvom, ki so ga v življenju deležni. Ko bi namreč Bog nikdar ne kaznoval greha že na tem svetu in pravičnim kljub njihovim molitvam nikdar ne naklonil zemskih dobrin, bi mnogi, v veri slabotni, bili v nevarnosti, da zdvomijo nad božjo Previdnostjo. A tudi nasprotno je res! Če bi vsako krepostno dejanje Bog sproti poplačal z zemeljsko srečo in vsako zlo dejanje s časno nesrečo, potem bi mu mnogi služili zgolj iz sebičnih namenov, zaradi upanja na te dobrine oz. strahu pred tuzemskimi nesrečami.

Po tem kar je bilo povedano, se je vprašanje zla na svetu morda nekoliko zjasnilo, nekateri dvomi in ugovori so verjetno zgubili na moči, a problem zla s tem nikakor ni rešen. Zanjega, dokončnega odgovora na ta problem na tem svetu ne moremo najti. Mnogo ostane in bo ostalo temnega, nejasnega, nerešenega. Zlasti ostane največkrat nejasno, zakaj in čemu trpi prav ta ali oni. Ali je njegovo trpljenje morda kazen za greh, ali pa le duhovno čiščenje in priprava na prejem velikih milosti ali pa Bog morda hoče, da trpeči na poseben intimen način deleži na Kristusovem odrešilnem delu in tako na svojem telesu dopolnjuje, kar manjka trpljenju Kristusovemu, kot pravi sveti Pavel. Največkrat tega ne vemo. Eno pa je gotovo! Za vsem trpljenjem in bolečino, za vsem zlom stoji Bog s svojo modrostjo in ljubeznijo. Kdor s slepo vero v to očetovsko božjo Previdnost gleda na to zlo in zlasti sprejme svoj lastni križ, temu tudi ta križ po Pavlovih besedah more biti le v srečo in blagoslov, zakaj „tistim, ki Boga ljubijo, vse pripomore k dobru.“

p. Al. Kukovica S. J.

V BOŽJI KLETI

S sviti
mreti,
tleti,
biti
v skriti
sveti
kleti,
piti
v duši
(g glino
v suši)
vino
rdeče
sreče!

Bogdan Budnik

JUTRANJE PREMIŠLJEVANJE

Hram.
V njem
nem,
sam.
Kam
s tem
dnem
dam
križ?
Piš:
V vir
srag,
v mir
zmag!

Bogdan Budnik

Zvečer pred praznikom sv. Petra in Pavla so se na ljubljanskem pokopališču na Žalah poslovili od apost. protonotarja prof. teološke fakultete v Ljubljani, dr. Franca Ks. Grivca. V letu, ko obhajamo spomin prihoda sv. Cirila in Metoda med Slovane, je 26. junija dokončal tek življenja veliki mož slovenske zemlje, zaslužni znanstvenik, čigar življenje in delo je bilo tesno povezano z rastjo cirilmetodijske ideje v zadnjih desetletjih.

Dr. Franc Grivec se je rodil 10. 10. 1878 v kmečki družini v Velikem Lipovcu v župniji Ajdovec na Dolenjskem. Že v gimnaziji, ki je bila takrat še popolnoma nemška, je kazal zanimanje za slovanske jezike in slovansko književnost. Kot bogoslovec ljubljanskega semenišča je že leta 1899 pisal v „Katoliškem obzorniku“ o velikem ruskem filozofu, delavcu za cerkveno edinost, Vladimirju Solovljevu. Po mašniškem posvečenju 12. 7. 1901 je nadaljeval študije v Innsbrucku, kjer je navezal stike s češkimi, slovaškimi in drugimi slovanskimi bogoslovci. Po opravljenem doktoratu je le eno leto deloval v praktičnem dušnem pastirstvu kot kaplan v Dobu pri Domžalah. Leta 1906 je bil nastavljen za študijskega prefekta v ljubljanskem semenišču, že naslednje leto pa je začel predavati na tedanjem bogoslovnem učilišču v Ljubljani. Po prvi svetovni vojni je eno leto predaval vzhodno teologijo v Zagrebu, nato pa se je leta 1920 vrnil na novoustanovljeno ljubljansko teološko fakulteto, kjer je poučeval osnovno in vzhodno bogoslovje vsa leta, dokler mu je zdravje v zadnjem letu to dopuščalo.

Vzporedno s poučevanjem se je posvečal plodnemu znanstvenemu delu. So-

OD DOMA

deloval je do zadnjega v domačih in tujih teoloških, zgodovinskih in slavističnih znanstvenih revijah. Izdal je tudi več samostojnih del, med drugim odličен učbenik o Cerkvi, za letošnje jubilejno leto je napisal šmarnice o sv. Cirilu in Metodu; tik pred njegovo smrtjo je Mohorjeva družba izdala njegovo knjigo: Sv. Ciril in Metod, slovanska blagovestnika, v kateri je povzel ugotovitve svojih dolgoletnih znanstvenih prizadevanj na tem področju. Bolj kakor doma je bil cenjen v tujini, kjer je bil priznan kot najboljši strokovnjak v vprašanih življenja in nauka sv. Cirila in Metoda.

Pogrebne obrede je vodil pomožni škof dr. Jože Pogačnik.

Znanstveno delo dr. Franca Grivca je bilo tesno povezano s praktičnim delom za cerkveno edinost na mednarodnih kongresih na Velehradu in v okviru Apostolstva sv. Cirila in Metoda. Po njegovem prizadevanju je bil leta 1925 v Ljubljani kongres vzhodne teologije. Bil je pobudnik in nekaj časa urednik revije „Kraljestvo božje“.

Za neumorno delo je dobil številna mednarodna priznanja. Že leta 1925 je bil imenovan za prelata, dobil je več odlikovanj, leta 1948 mu je bil podeljen častni doktorat Karlove univerze v Pragi, malo pred smrtjo 11. aprila pa ga je papež Janez XXIII. imenoval za apostolskega protonotarja.

Delo pok. prof. dr. F. Grivca ima velik pomen v znanosti, globok vpliv v kulturi slovenskega naroda in pomem-

čno vlogo v prizadevanjih za edinost med katoliško in pravoslavno Cerkvijo. Po njegovi zaslugi je „spomin sv. Cirila in Metoda po svoji vekoviti veličini ravno v našem stoletju zablestel v ne-skaljenem sijaju“. Seme krščanske edino-sti, ljubezni in miru, ki ga je z dru-gimi sejavci vred sejal pok. apost. pro-tonotar, poganja v zadnjih letih ob II. cerkvenem zboru svoje prve sadove.

Dr. Grivec si je s svojim de-lom na zemlji zgradil veličasten spome-nik. Trdno lahko upamo, da bo v več-nosti v družbi sv. Cirila in Metoda s priprošnjo podpiral delo za cerkveno edinost, za rast in utrditev vere slo-venskega naroda, katerega zaslužni sin je bil.

† P. LUDOVIK LEDERHAS

Dne 27. junija 1963 je umrl v Ma-riboru, v rezidenci Družbe Jezusove, p. Ludovik Lederhas. Rojen je bil 12. 4. 1892 v Ljubljani, v mašnika posvečen 22. 6. 1915 v Ljubljani. Kot svetni du-hovnik je deloval v škofji Loki in pri sv. Jakobu v Ljubljani. Leta 1922 je stopil v noviciat Družbe Jezusove v Ljubljani in po končanem noviciatu de-loval kot misijonar, spovednik, voditelj kongregacij največ v Ljubljani. Bil je več let urednik Glasnika Srca Jezusove-ga, vnet pospeševatelj Apostolstva mo-litve in prav posebno skrbel za lepoto hiše božje. Kot superior ljubljanske rē-zidence Družbe Jezusove je nudil go-stoljubno streho mariborskim bogoslov-cem v času druge svetovne vojne, po letu 1945 pa vsem mariborskim bogo-slovcem, ki so študirali na teološki fa-kulteti. Od leta 1957 je g. p. Lederhas deloval v Mariboru. Bil je vedno za de-lo vnet, prijeten zaradi svoje srčne do-brote in vesele narave. V Mariboru, v kapeli Srca Jezusovega, je vneto pripo-ročal češčenje presv. Srca Jezusovega.

Vsi verniki bi morali biti častna stra-ža Srca Jezusovega. In res se mu je po-srečilo, da je med verniki ustanovil ča-stno stražo, ki je skrbela, da presv. Sr-ce Jezusovo ni samevalo, ampak so se plemenite duše vrstile uro za uro in kot častna straža častile Jezusovo Srce. Te plemenite osebe se bodo vrstile tudi v bodoče v kapeli Srca Jezusovega in med drugim tudi prosile za pokoj svojega velikega dobrotnika. Prosile bodo presv. Srce Jezusovo za nove svete duhovniške in redovniške poklice.

† ŽUPNIK MARTIN GORŠE

V starodavni župniji Slavina pri Po-stojni je dne 1. aprila 1963 umrl lepe smrti tamkajšnji dolgoletni župnik Mar-tin Gorše. Še tik pred smrtjo je s svo-jimi domačini odmolil dva dela rožne-ga venca. Njegov zadnji vzdih je bil: „Moj Bog, pomagaj mi!“

Župnik M. Gorše se je rodil 20. ju-lija 1892 v revni hišici v vasi Grdi dol v župniji Sodražica v družini 12 otrok. V družini so bile doma revščina, poštenost in vernost. Njegov oče je pri-ložnostno vezal knjige, mati pa je ho-dila v dnino in tako sta v skromnosti in poštenosti vzgojila svoje otroke. Nad tako hišo je počival poseben božji bla-goslov; kljub revščini je iz nje izšel sin duhovnik in še drugi sin akademski kipar France.

G. Martin je hodil v gimnazijo v Novem mestu in Ljubljani, novo mašo je imel v Sodražici med prvo svetovno vojno. Bil je kaplan na Koroški Beli, v Idriji, v Trnovem pri Il. Bistrici, v Vre-mah, Matenji vasi, od l. 1936 pa do smrti je bil župnik lepe slavinske žup-niće.

Pokojni gospod župnik je bil izredno plemenit in pobožen duhovnik, vedno vnet za dobro, njegovo srce je široko

žutilo za vse potrebe svete Cerkve. Povsod je pomagal, organiziral molitve, daljal spodbude. Izredno rad je imel duhovnike, ki so mu to ljubezen prav tako vračali, zato je bilo njegovo župnišče vedno gostoljuben dom vseh plemenitih duš. Do zadnjega je vztrajal na svoji težki župniji, še pred smrtjo učil devet skupin otrok verouk.

Njegov pogreb je bil prelepa manifestacija hvaležnosti dobremu duhovniku. Blizu 50 duhovnikov, polna cerkev njegovih hvaležnih faranov, presvetli gospod apostolski administrator msgr. Albin Kjuder, njegov ordinarij in njegov sošolec, ki mu je govoril v slovo. Solze na licih mož in fantov pa so govorile bolj kot vse besede. Počiva v miru!

NOVI STIŠKI OPAT

Pred dobrimi devetimi meseci (25. februarja) je bila v stiški samostanski baziliki veličastna žalna slovesnost, pogreb zaslužnega pok. opata p. dr. Avg. Kostelca. V nedeljo 9. jun. pa je bila v isti cerkvi veličastna in radostna slovesnost: benedikcija novega opata p. Rafaela Ašiča. Slovesnosti se je kljub boleznim udeležil pok. prevz. ljubljanski nadškof dr. A. Vovk, navzoči pa so bili tudi štirje opati, zastopniki mnogih redov, okrog 30 okoliških duhovnikov in veliko vernega ljudstva. Benedikcijo novega opata je izvršil p. dr. Sighard Kleiner, generalni opat cistercijanov, ki je v ta namen prispel iz Rima. Ljubljansko teološko fakulteto je zastopal prof. dr. Jakob Aleksič.

Slavnostni govor je imel častni kanonik Anton Gornik, dekan v šmartnem pri Litiji. Govornik je lepo očrtal delo in pomen stiškega samostana za versko in kulturno življenje Slovencev od srede 12. stoletja do danes. V drugem delu govora je razložil redovno živ-

ljenje cistercijanov in vlogo opata v samostanski družini. Novi opat p. Rafael Ašič je 50. opat stiškega samostana. Rodil se je 27. nov. 1909 v Jeričdolu, žup. Koprivnica pri Brestanici. Bogoslovje je končal na ljubljanski teološki fakulteti in l. 1933 prejel mašniško posvečenje. Pozneje je živel in deloval v raznih cistercijanskih camostanih, nazadnje je bil prior in župnik v Stišni.

Novi stiški opat si je postavil za geslo svojega življenja: „V Bogu je rešitev!“ Zelo pomembno geslo, po katerem se je g. opat že doslej ravnal. Poznamo ga kot moža molitve in redovne discipline, pa tudi kot gorečega dušnega pastirja, ki ga cenijo in ljubijo stiški župljani. Pri nelahki in odgovorni službi opata v slavnem stiškem samostanu mu želimo vso pomoč od Boga, ki si ga je zapisal v svoj grb.

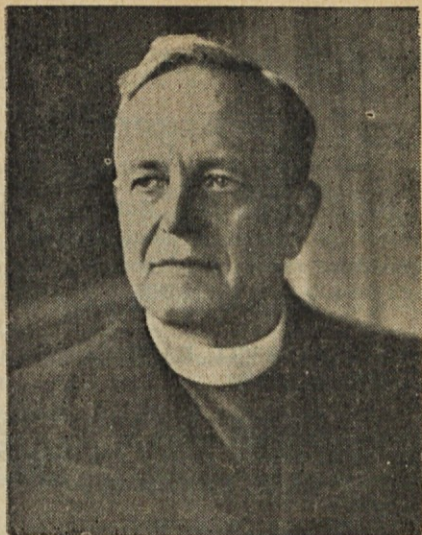
Mons.

Matija

Škerbec

je

umrl

V četrtek, 17. oktobra, je umrl v Clevelandu v ZDA mons. Matija Škerbec.

Rojen je bil v Starem Ložu 5. novembra l. 1886. V duhovnika je bil posvečen l. 1912. Kot kaplan je deloval v Škocijanu pri Novem mestu; leta 1916 je postal stolni vikar v Ljubljani. Dne 1. novebra 1922 je bil imenovan za župnika v Trzinu. Tu je imel med drugimi za kaplana tudi Antona Vovka, poznejšega ljubljanskega nadškofa. 1. decembra 1928 je postal župnik v Kranju, v Trzinu mu je sledil za župnika kaplan Anton Vovk. Po smrti dekana Dolinarja je bil leta 1936 imenovan za dekana kranjske dekanije. Leta 1941 je postal monsignor. V Kranju je bil njemu kaplan med drugimi tudi dr. Jože Pogačnik, sedanji škof in administrator ljubljanske nadškofije.

Delo, ki ga je rajni monsignor opravljal med slovenskim ljudstvom pred voj-

no je ogromno. Ustanavljal in podpiral je delovska podjetja in zavetišča, se boril za pravice delavcev in drugih preprostih in trpečih ljudi. Ustanovil je list Gorenjec.

Po prihodu v Ljubljano mu je božja Previdnost določila, novo izredno bogato polje socialnega dela. Vodil je z veliko vestnostjo in ljubeznijo škofijsko dobrodelno pisarno, ustanovljeno v pomoč beguncem.

Krono na svoje dušnopastirsko in krščansko socialno delo pa je brez dvoma položil v begunskih tabiroših Vetrinju, Peggezu, in v špitalu ob Dravi.

Iz Koroške je odšel v ZDA, v Cleveland, kjer je bil poleg rajnega ljubljanskega škofa dr. Gregorija Rožmana osrednja osebnost med Slovenskimi duhovniki.

Med Slovenci v Argentini

Od zadnje številke „Duhovnega življenja“ je bilo med nami, Slovenci v Argentini, vse polno dogodkov. Naj se ustavimo le pri važnejših.

ANTON PASKVAL RANT — NOVOMAŠNIK

Rojen je bil 28. junija l. 1935 v Kranju, sin Janka in Marije roj. Gogola; bratje: Pavel, dr. Peter, in dr. Jože (duhovnik).

Šolo je obiskoval v Kranju in nato begunsko v taboriščih Lienzu in Spittal, kjer se je navrušil za Mladinski dom in Volčiče (skavti). Sodeloval je tudi pri mladinskem listu „Begunska mladina“.

V Argentino je prišel leta 1948 in naslednje leto marca vstopil v salezijski aspirantat v Bernalu. Učitelj postal l. 1955, nato praktical na Ognjeni zemlji (Río Grande), o čemer je pisal v Zborniku-Koledarju Svobodne Slovenije (1959).

Teološke študije je končal v salezi-

janskem inštitutu Villada, v Córdoba v letih 1960—1963; med tem časom je bil dve leti pobornik in urednik radijskih oddaj „Leamos la Biblia“, ki jih danes prenašajo številne argentinske postaje, ter dopisnik cordobskega katoliškega dnevnika „Los Principios“.

V duhovnika je bil posvečen 15. septembra 1963, v cerkvi sv. Pija X. pod nadškofu Castellanos. Novo mašo pa je opravil v vseučiliškem konviktu še isti dan ob 18 za cordobske rojake. Novomašni pridigar mu je bil č. g. Janko Mernik; prepeval pa prav za to priliko sestavljeni pevski zbor. (Na novi maši so bili navzoči novomašnikov bratje, ne pa že umrli starši, katere so lepo nadomestovali še nikdar v takem številu zbrani cordobski rojaki, posebej še družini Mravljetovala in Pavlovčičeva.

G. novomašnik pripada buenosaireski salezijski inšpektoriji in bo zato verjetno nastavljen v enem izmed 15 mestnih zavodov, čeprav ima ta inšpektorija še 13 postojank od Puerto Deseado proti jugu prav do Ushae na Ognjeni zemlji.

PROSLAVA OB 1100 LETNICI

V nedeljo, 24. septembra, je bila v Slovenski dvorani proslava na čast Slovanskima apostoloma Cirilu in Metodu. Proslavo je organiziralo naše osrednje društvo „Zedinjena Slovenija“.

Proslavo je pričel z uvodno besedo in s pozdravi prof. Lojze Horvat predsednik „Zedinjene Slovenije“. Za tem je bila sv. maša, ki jo je daroval č. g. direktor Anton Orehar. Med sv. mašo so peli združeni pevski zbori pod vodstvom dr. Savellija. V cerkvenem govoru je gospod direktor razvil klene misli o veri, ki sta jo posredila sveta brata slovanskim narodom. Slavnostni govornik na proslavi je bil g. Franc

Pernišek, podpredsednik „Zedinjene Slovenije“. Za konec so združeni pevski zbori zapeli še: Tomčevo Jezusovo oporoko, Jurkičevega sv. Cirila in Metoda in Premrlovo Cirilovo oporoko.

S slavnostne proslave je bil sv. oče-tu Pavlu VI poslan tudi pozdravni br-zojav, ki se je glasil takole:

„Slovenski izseljenci v Argentini, zbrani v Buenos Airesu na proslavi 1100 letnice prihoda sv. Cirila in Me-toda med slovanske narode, hvaležni Bogu za milost sv. vere, prosijo stano-vitnosti zase in za svoje brate v Slo-veniji in zedinjenje vseh kristjanov v katoliški Cerkvi, izrekajo zvestobo nje-nemu poglavarju.“

Nekaj dni za tem, pa je iz Vatikana dospel sledeč odgovor: „Sv. Oče, srčno hvaležen slovenskim izseljencem v Ar-gentini za vdano br-zojavko, prosi bo-žje pomoči njihovim, osebam in družin-am ter jim očetovsko vrača z apostol-skim blagoslovom.“

ŽALNI PROSLAVI GRČARIC IN

TURJAKA

Petnajstega septembra — ob 20. ob-letnici — smo se spomnili turjaških in grčarskih žrtev. Žalno proslavo je pri-pravilo DSPB. Obsegalo je dva dela: popoldanskega in popoldanskega. Dopol-dne so se zbrali številni zastopniki do-mov, v buenosaireški stolnici, kjer so g.g. Ivan Korošec, Emil Cof in Marko Bitenc položili lep venec na grob ar-gentinskemu osvoboditelju: San Marti-nu. Popoldanska konmemoracija pa je bila v Slovenski dvorani, kjer je bil slavnostni govornik g. Ivan Korošec, starsešina DSPB. Oder je opremil g. To-ne Oblak. Na programu so bile še: uvodna beseda, ki jo je sestavil g. dr. Branko Rozman, podal pa g. Rudi Bras, petje mladega „Gallusa“ pod vodstvom

dr. Savellije, simbolična vaja članic SDO iz Ramos Mejie in petje solista g. Kle-menčiča in okteta pod vodstvom g. R. Brasa.

Po proslavi je bila še sv. maša, ki jo je daroval g. direktor Anton Orehar. Govoril pa je kurat g. Jože Guštin. Za konec so gg. direktor Orehar, župnik Mali in župnik Škulj izmolili še „Re-ši me“.

Dva tedna za tem pa so se Turjaka in Grčaric spomnili naši rojaki v Men-dozi. Slavnostni govornik je bil g. Ru-di Hirschegger, sv. mašo z govorom in molitvami za rajne pa je opravil g. Jože Horn, slovenski dušni pastir v Mendoza.

GALLUSOV JUBILEJNI KONCERT

Slovenski pevski zbor „Gallus“ je v nedeljo, 1. septembra, obhajal 15-letnico svojega obstoja in delovanja.

Za ta jubilej je pripravil v Slovenski dvorani lep in bogat koncert. Nastopili so mešani, moški in mladinski zbor. V koncertnem sporedu so bila dela: Gal-lusa, Adamiča, Foersterja, S. Miheliča, Rennerja, Puša, Skoberneteta, Lajovica, Tomca, Boštjančiča, Prelovca, Marolta, Preglja itd.

Izvajanje je bilo izredno dobro. Di-rigiral je dr. Julij Savelli, ki zbor vodi že polnih 15 let. Udeležba je bila prav lepa, nad 600 rojakov je prihitelo na jubilejni koncert.

Slovenski pevski zbor „Gallus“ je ves čisti dobiček koncerta daroval novi Slovenski dvorani, za kar: Bog plačaj!

SLOVENSKI TABOR

V SLOMŠKOVEM DOMU

Je bil v nedeljo, 22. septembra. Na programu je bil: Otvoritveni pozdrav g. Janeza Brule, predsednika Slomško-vega doma v Ramos Mejia; pesem: „Bog

in Slovenija“ ramoškega zbora pod vodstvom g. Čamernika; govor dr. Tineta Debeljaka; petje ramoškega zbora; sv. maša, ki jo je daroval č. g. direktor Orehar, z govorom; razstava tiška; petje mladega „Gallusa“; nastop deklet pod vodstvom ge. Eme Blejčeve; govor g. Janeza Brula; nastop šolskih otrok pod vodstvom učiteljice tečaja gđč. Anice Šemrov in „Petje na vasi“.

PROSLAVA ŠOLSKIH OTROK NA ČAST ŠKOFU SLOMSKU

Kot že vrsto let, tako je bila tudi letos proslava slovenskih šolskih otrok na čast škofu Slomšku. Bila je v Slovenski dvorani. Sv. mašo je daroval g. direktor Orehar. Med sv. mašo je govoril o našem svetniškem kandidatu; več otrok je pristopilo k sv. obhajilu. Po sv. maši pa je sledila proslava, katero je z veliko spretnostjo vodila učiteljica gđč. Mija Markeževa. Nastopilo je več tečajev iz Vel. Buenos Airesa.

SESTRA ODILA

Med slovenskimi redovnicami v Vel. Buenos Airesu je zelo poznana s. Odila, ki že več kot 30 let deluje v Buenos Airesu v bolnišnici Alvear in vsa leta pomaga Slovencem.

Zato ni nič čudno, da so se ji stari naseljenci sklenili primerno zahvaliti. Cerkveni odbor, ki deluje med njimi, je organiziral v nedeljo, 19. septembra, prireditve. Najprej je bila sv. maša, ki jo je daroval g. dr. Starc. Pel pa je zbor pod vodstvom g. Kerna. Proslavo, ki je sledila cerkvenemu opravilu, pa je vodil g. Živec. Pri prireditvi so nastopila — prvič po 20 letih vsa tri društva staronaseljencev: Zarja, Gospodarsko društvo in Ljudski oder. Na programu je bilo petje otrok in odraslih (dva zbora), recitacije, dramski prizor

in govora g. msgr. Janeza Hladnika in g. Baretta.

† S. EVFROZINA JUREŠ

„Veni Sponsa Cristi“, tako je Jezus poklical gorečo redovnico, sestro Marijo Evfrozijo Jureš, dne 16. oktobra ob 7. uri zvečer, po zasluženem plačilo. Brez vsakega boja je po prejetju sv. zakramenta mirno zaspala v Gospodu.

Rodila se je 1. novembra 1885 v Brececi pri Ljutomeru v Sloveniji. Dobri katoliški starši so jo poslali na učiteljske šolske sester v Mariboru. Želela je postati redovnica in je po končanih študijih prejela redovno obleko 15. avgusta 1909. Po dovršenem noviciatu je delovala kot učiteljica v Celju in Topolšiči, do svojega odhoda v Južno Ameriko 1935. Častiti očetje Oblati so zaprosili tedanjo častito mater M. Angelino Križanic, da pošlje sestre za njihov misijon San José Esteros v Paraguay za vzgojo indijanskih otrok. In sestra Evfrozina, v gorečnosti za slavo božjo je prosila in se ponudila za ta vzvišen delokrog. Želja se ji je izpolnila in 24. junija 1936 je kot prednica sestro Serafino in Majencijo prišla v deviške pragozde k čulipijskim indijancem. Posvetila je vse svoje moči skrbnemu delu.

Zadnja leta je preživela v provincijski hiši v Rosariju, kjer je največ časa posvečala molitvi pred tabernakljem. Goreče je častila Marijo in sv. Jožefa ter se tako pripravljala na smrt.

Draga sestra Evfrozija, počivaj v miru!

Šolske sestre.

SLAVJE V SAN JUSTU

V nedeljo, 20. oktobra, je bilo v našem domu v San Justu lepo slavlje; pro-

Nekaj strašnih trenutkov je minilo Petru Pavlu. Zdaj pa se je zavedel svojega položaja in se sramoval svoje slabosti. Vrgel se je kvišku in iskal z očmi za deklico, ki mu je bila z mehko besedo razodela bridko vest. Ni je videl. Pač pa je stal za njim livriran sluga, se mu klanjal in govoril: „Gospod Zandonatti in njegova hčerka Vas vabita k sebi. Gospod Zandonatti, najboljši človek od Reke do Splita in gospodična Ana Marija, najboljša deklica na svetu.“

„Pa saj sem popolnoma tuj,“ je dejal Peter Pavel, „in kakor razbojnik sem vdrl v hišo.“

„Ne de nič, ne de nič,“ je govoril sluga, „gospod Zandonatti razumejo vse, gospod Zandonatti so najboljši človek na svetu in njegova hči je najboljša deklica na svetu...“

slava dveh jubilejev: 7. obletnice blagoslovitve doma in 45-letnice narodnega praznika.

Dopoldansko slavlje je vodil g. Ivan Oven, popoldansko pa g. Rudi Bras. Na dopoldanskem programu je bil: govor g. Franca Benkota, predsednika Našega doma; pozdravi zastopnikov; petje cerkvenega zbora, ki ga vodi g. Štefan Drenšek; recitacija; petje dueta in nabitnica.

Slavnostni govornik na proslavi 45-letnice narodnega praznika, ki je bila popoldne, je bil g. Miloš Stare, tajnik NO za Slovenijo. Gdč. učiteljica Angelca Klanškova je pripravila s šolskimi otroci pevske točke. Sledile so še recitacije, dramatski prizor g. Ovna in belokranjsk inarodni ples, ki so ga izvajali fantje in dekleta iz San Justa pod vodstvom gdč. Betke Maček.

IVAN PREGELJ:

ODISEJ IZ KOMENDE

Pokimal je vedro navzgor v balkon, kamor sta bila tedaj vstopila gospod komisar in njegova hčerka, in je zaklical:

„Ga že držim, za roko ga držim, takoj ga bomo imeli gori. Le nič ne skrbi, gospod prejasni, gospodična dobrotljiva.“

„Peter Pavel se je dvorljivo poklonil proti balkonu.“

„Glej,“ je zagostolela hčerka očetu, „saj sem vedela, da ni navaden človek. O, pa glej, glej, kako je podoben, kako je podoben...“

„Komu neki je podoben?“ je vprašal oče.

Gospodu Ciprijanu, komendatorjevu stričniku. Le poglej ga dobro, ko pride. Kdo neki je? Ubogi človek, kako je bil prej slab.“

Tedaj je privedel sluga gosta. Peter Pavel se je poklonil in dejal: „Truden popotnik sem in od daleč. Rekli so mi, da stanuje v tej hiši gospod vitez Peter Jakob, in sem vstopil. Saj sem v hiši gospoda komisarja —“

„Tako je,“ je prikimal dobrodušni Zandonatti. „In tudi to so prav rekli, da je gospod Peter Jakob moj gost. Zdaj pa ga ni v Senju.“

„To sem mu že jaz povedala,“ je rekla deklica.

„Si mu?“ je dejal oče in pogledal nanjo, pa spet na Petra in se nato zasmel: „Pa boš menda tudi vedela, kdo neki je ta. Jaz še ne vem.“

Rdečica je zalila Petru obraz, sramoval se je in rekel:

„Oprostite mi zmedo! Ime mi je Peter Pavel Glavar in sem faran iz Komende gospođa viteza Petra Jakoba pri svetem Petru na Kranjskem.“

„To je že nekaj,“ je dejal dobrodušno Zandonatti in stisnil Petru roko. „Sedite, s Kranjskega je daleč; ali ste hodili peš?“

„Peš,“ je odvrnil Peter. „Mudilo se mi je. A zdaj vidim, da sem vendar prišel prepozno in zastonj.“ Zopet je iskal kakor v zadregi, kaj bi rekel. Radoznalo in sočutno je počivalo dekletovo oko na njegovem licu. On pa se je še bolj zmedel in je vprašal:

„Malta. To je pač daleč.“

„Daleč, prijatelj,“ se je nasmehnil Zandonatti, „in prva ladja odpluje tja morda šele čez pol leta.“

„O moj Bog,“ je vzdihnil Peter in slabost, ki se ga je bila prej polastila, se ga je prijemala znova. Tedaj je rekla deklica:

„Gospod Peter Pavel, morda bi Vam mogel moj oče kaj svetovati. Ali so važni vzroki, ki Vas vodijo k presvetlemu komendatorju? Ali je tajnost?“

Peter Pavel je odvrnil: „Ni tajnost. Doštudiral sem bogoslovne nauke, a zdaj so nastali zadržki, da mi ne morejo dati redov in me ne morejo posvetiti. Gospod komendator pa ima moč in bi mi mogel pomagati.“

Skromno je orisal nato zgodbo svojega življenja. Zandonatti je z vse očitnejšim pomilovanjem kimal, izpraševal in dejal, ko je Peter utihnil:

„Pogum, moj ljubi mladič! Vse se bo naredilo. Zdaj pa je prvo, da se okrepite. Hej, Ana Marija, ali je moja gospodična gospodinja zaspala?“

Živahno je planila deklica in odhitele iz sobe. Zandonatti pa je rekel: „Bo treba pač počakati prve ladje, moj dragi. Ukrenili bomo kako. Seveda —“

Iskal je v Petrovem obličju in na njegovih obleki. Ta je umel in je rekel: „Ubog sem. A morda bi si mogel na kak način prislužiti denarja za pot. Vajen sem poučevati kot domači učitelj.“

„Zelo dobro,“ je rekel Zandonatti. „Tu imamo šolo in dijake. Jaz bi Vas rabil.“ Vstal je in zaklical: „Pero! Pero!“

Vstopil je sluga, ki je bil prej privedel Glavarja.

„Kje je Džono?“ je vprašal Zandonatti.

„Mladi, nadarjeni gospodič je pod streho,“ je odvrnil sluga v svoji vljudnosti.

„Pod streho? Kaj neki mora vedno stikati pod streho?“ se je razjadel Zandonatti. „Tako ga privedi, potepa. No, no! Zdaj bo odzvonilo njegovi lenobi!“ Obrnil se je Petru in dejal: „Zdaj boste videli mojega sina. Strašen paglavec je. Nemaren, da se Bogu smili. Pa ga ni človeka, da bi mu na prste gledal. Ana Marija se ukvarja ž njim, pa je predobra.“

„Kaj me tožiš, oče,“ se je oglasila deklica, ki je tedaj vstopila.

„Tudi ti imaš našega Džona na vesti, sem rekel,“ je odvrnil Zandonatti, „pa bo odslej drugače. Gospod bogoslovec, sezite mi v roko. Ostanite pri meni in učite mi sina, dokler ne odpluje ladja na Malto. Pa strogo ga boste morali držati in trdo, razumete?“

„Kako bom vrnil,“ se je vžgala sijajna radost v Petru. Pogledal je po deklici in ga je obšla sladka misel in je videl:

Bedni popotnik, božanstveni Odisej, pripoveduje bajke, je stopil na prag in je srečal kraljevo hčerko Navzikajo; in ga je sprevedla k očetu in prosila zanj. In je kralj gostoljubno sprejel Odiseja in ga bogato obdaril ter na svoji ladji prepeljal v njegovo domovino na Itaki.

„Gospod,“ je vzkliknil bogoslovec in prijel Zandonattijevo roko, „sprejemam službo in se bom potrudil.“

„Nič, nič, nič,“ je branil Zandonatti, hčerka pa je rekla sladko: „Moj oče, gospod Peter Pavel, že po obrazu poznava človeka in Vam je takoj zaupal.“

Glavar se je vljudno poklonil. V oči

so mu kipele solze in v srcu se mu je oglašalo hvaležno:

„Navzikaja moja, Bog ti plačaj, Bog plačaj!“

Tedaj je privedel sluga osuplega Zandonattijevega sina.

Peter Pavel se je udomačil v prijazni Zandonattijevi hiši, ki je bila polna sladkega vonja po rezedi. Hitro so mu minili meseci, dasi je nestrpno čakal, da bi že odplula ta ali druga ladja v smeri proti Malti. Bogoslovec vse svoje žive dni še ni živel bolje. Zdelo se mu je tudi, da na vsem svetu ni boljših ljudi kakor so komisarjevi. Poln najlepših nad je mislil: Človek, ki je prijatelj takih ljudi, ne more biti slab. Komendator je njihov prijatelj. O, prav gotovo ne bo manj prijazen z menoj, kakor so Zandonattijevi. Doma v Komendi seveda je bil visoki gospod nekam bolj odljuden. Zaradi svojega domovanja pa bo mil in blag. Oh, in jaz sem celo njegovo knjigo o lepem vedenju izgubil.

(Nadaljevanje v novem letniku)

BESEDA OB ZAKLJUČKU

Leto 1963 je zaključeno. Bogu in Mariji hvala za vse. Bog plačaj tudi vsem sodelavcem, upravi, poverjenikom in naročnikom.

„Duhovno življenje“ s prilogo „Božje stezice“ je v tem letu imelo, kot smo obljubili ob začetku leta, 880 strani. Romalo je po Argentini, Južni in Severni Ameriki, naši Primorski in Koroški, Zapadni Evropi, nekaj izvodov tudi po Afriki, Aziji in Avstraliji. Povsod je bilo z veseljem sprejeto, najbolj pa seveda v Sloveniji, ker tako zelo primanjkuje verskega tiska.

Ko se tako poslavljamo od starega leta in vstopamo v novo leto, prosimo naše bralce dve stvari: Prva je ta, da bi, če morda še niso, poravnali naročnino za staro leto; druga pa, da bi tudi v novem letu sprejeli revijo z enako, če ne z večjo ljubeznijo.

Argentina:

Dužnopastirska pisarna,
Ramón Falcón 4158,
Buenos Aires

Brazilija:

Paroquia do
Santissimo Sacramento,
R. Tutoia 1125,
Vila Mariana,
Sao Paulo — S. P.,
Brasil

Z. D. A.:

Rev. Julij Slapšak,
3547 East 80th Street,
Cleveland, Ohio. U. S. A.

Kanada:

Ivan Marn.
131 A Treeview Drive
Toronto 14, Ont.
Canada

Trst:

Marijina družba,
Via Risorta 3,
Trieste, Italia

Italija:

Zora Piščanc,
Riva Piazzutta 18,
Gorizia, Italia

Avstrija:

Naročnino pošiljajte
Mohorjevi družbi
v Celovec

Celoletna naročnina za Ar-
gentino in države, ki nanjo
meji (razen Uruguaya)
500 pesov.

za ZDA in Kanado
5 dolarjev;

za Avstralijo 95 šilingov;

za Italijo 2.000 lir;

drugod
protivrednost dolarja.

Leto veličastnih proslav 641

Izseljenec in domovina 643

Rotarijanci 653

Glas iz Rima 654

Dva svetilnika sredi sveta 656

Sveti zakon 660

Ni vseeno 664

Quo vadis 667

Primorske vesti 671

Za kaj bomo molili v tem mesecu? 673

Vzgajajmo velikdušno mladino 674

Ločeni bratje in cerkveni koncil 677

Delovanje demonov 678

Sodobni roman o Tasji Lubkovi 681

Advent med Slovenci 683

Božja previdnost in zlo na svetu 686

V božji kleti 689

Jutranje premišljevanje 689

Od doma 690

Msgr. Matija Škerbec je umrl 693

Med Slovenci v Argentini 694

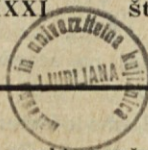
Odisej iz Komende 697

Beseda ob zaključku 699

LETO XXXI

Štev. 12

DECEMBER 1963

slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (Anton
Orehar), urejujeta pa dr. Branko Rozman in dr. Alojzij
Starč. — Editor responsable: Antonio Orehar, Ramón
Falcón 4158, Bs. As. Registro de la Prop. Intel. N° 574.991.

Tiska Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires

**duhovno
življenje**
la vida espiritual

Z g o r a j: Pogled z ljubljanskega gradu na del prestolnice s cerkvijo sv. Jožefa.

Na drugi strani platnic: Proslava ov 1100-letnici prihoda sv. Cirila in Metoda med slovanske narode v Slovenski dvorani v Buenos Airesu — č. g. direktor Anton Orehar daruje sv. mašo in nastop združenih pevskih zborov pod vodstvom g. dr. Julija Savellija.

